

Slniečko 10

ROČNÍK 47

JÚN 1993

5 Sk

Založená v Matici slovenskej r. 1927

Obnovená v Mladých letách r. 1969

Na počiatku bolo

slovo

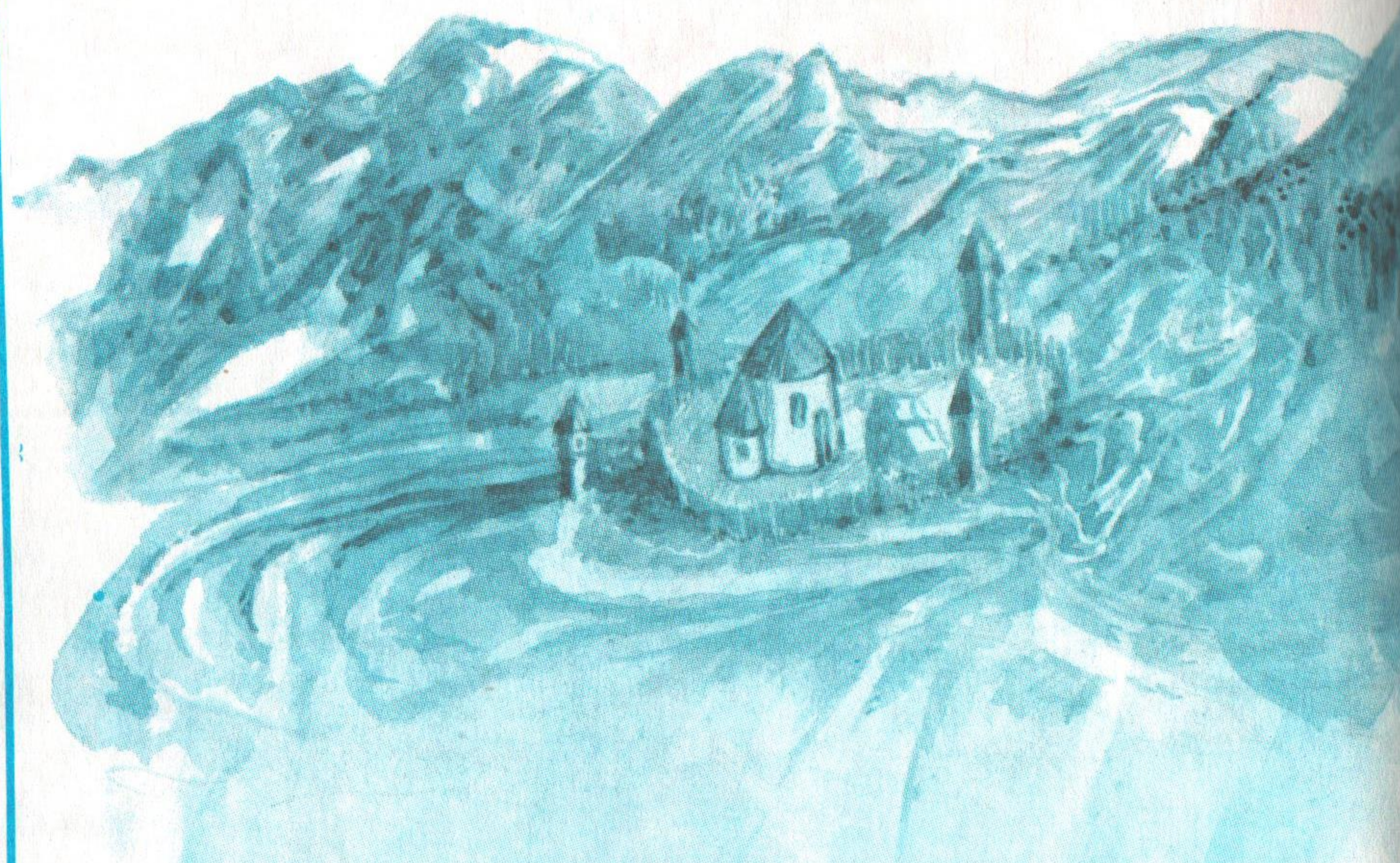
MATÚŠ KUČERA

Každý z vás deti si zaiste pamätá na svoje prvé srdiečko, ktoré namaľoval v škole a potom k nemu pripísal – mamičke.

A teraz si predstavte, že v dávnych dobách slovanské deti slovko „mama“ vyslovovali, ale nemohli ho napísať. Starí Slovania totiž nepoznali žiadne písmená. Pritom v tej dávnej dobe už boli tri slávne jazyky, ktoré mali svoje písmo: hebrejčina, gréčtina a latinčina. Naši predkovia sa usilovali zapisovať svoju reč písmenkami týchto jazykov, žiaľ, neúspešne. A tak slovanskí kupci, hoci už obchodovali s celou vtedajšou Európou, mohli si po dobre uzavretom obchode s kupcami iných krajín len ťapnúť do dlaní. Žiadnu zmluvu nevedeli spísať. Pravda, kupci sa dohodli aj bez písma, ale boli aj veci, ktoré sa bez neho nezaobišli.

V tom čase sa naši predkovia začali zaujímať o nové náboženstvo – kresťanstvo. Toto náboženstvo bolo zapísané vo veľkých knihách, ktoré dodnes nazývajú Písmo sväté. Vynoril sa problém, ako priblížiť kresťanstvo jednému z najpočetnejších národov Európy – Slovanom, keď sú negramotní, teda nevedia svoj jazyk zapísať. Najviac starostí s týmto problémom mali v najvyspelejšom štáte vtedajšej

ANTON HABOVŠTIAK

Ľudia sa z príchodu svätých vierozvestov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu náramne potešili. Naši predkovia ich všade vítali s radosťou, no do cesty sa im neraz stávali aj nepriatelia. Predovšetkým pohanskí žreci nechceli o nich ani počuť. Nejednen zaškrípali zubami, keď začul ich mená.

Svätí mužovia nehlieli na jednom mieste, ale jednotaj chodili pomedzi ľudí a ohlasovali im evanjelium. A tak nadišiel aj deň, keď sa zastavili v kraji, kde sa vlieva rieka Orava do Váhu.

Neďaleko odtiaľ mali svoje sídlo pohanskí žreci. Hovelili si v háji pod Hrdošom. Keď sa dozvedeli, kto chce zabochiť do oravskej doliny, naskutku skríkli:

„Jakživ sa to nesmie stať! Musia u nás zahynúť!“

Ich sluhovia súhlasili a hneď aj húpali, čo by im mali vykonať.

„Na strážne miesta postavíme najlepších strelcov,“ rozhodli sa. „Tí im hneď a zaraz skrátia dni ich života.“

Darmo však kuli plány, ich služobníci príkazy nespĺnili. Keď zazreli svätých vierozvestov kráčať oravskou dolinou a začuli, čo hovoria, naskrze sa im odnechcelo naťahovať luky. Radšej si stali na kraj cesty a počúvali ich slová. Veľmi, preveľmi lahodili ich dušiam.

Pohanskí žreci, pravdaže, márne čakali pod Hrdošom zvesti, či stráže vykonali, čo im prikázali. Keď sa nič nezdozvedeli, pustili ta najsrditejšie psy, aby sa vrhli na Cyrila a Metoda. Lenže ani psy neuposlúchli svojich pánov. Vtedy sa jeden zo žrecov rozhodol:

Cyril a Metod na vrchu Šíp

„Vlastnými rukami ich znesiem zo sveta!“

Nabrúsil si veľký nôž a schoval si ho za pás. Potom sa skryl v hústine na kraji cesty tak, aby sa mohol bez ťažkostí vrhnúť na hlásateľov Božieho slova. Nič však nevykonan, lebo mu na mieste oťaželi nohy, nevládal ich oddrapiť od zeme. Zreteľne však počul, ako Metod povedal:

„Podme ďalej v Božom mene, ta hore na Oravu. Najprv však vyjdime na tento vrch,“ a ukázal na Šíp, „tam sa pomodlíme!“

Nešli naprázdno, niesli so sebou veľký kríž. Keď vystúpili hore, vedno s ostatnými vykopali jamu a kríž osadili.

„Odteraz aj v tomto kraji bude panovať Kristus, a nie Perún!“ riekol Metod. Potom sa na chvíľu zamyslel a dodal: „A na znak toho, čo som povedal, jedna z dedín, čo vyrastú okolo, bude sa volať Kraľovany!“

A tak sa aj stalo. Jedna z dedín pod Šípom sa takto volá dodnes. Iní však vravievali, že má meno podľa Jakuba Kráľa, čo si tu prvý postavil dom a vyberal mýto pri rieke. No väčšina našich predkov verila, že Kraľovanom dali meno svätí vierozvestovia Cyril a Metod.

Európy – v Byzancii, kde žilo mnoho Slovanov.

V byzantských kláštoroch uvažovalo mnoho učených a múdrych mníchov nad tým, ako pre Slovanov zapísať slová Svätého písma. Dlho-predlho sa to nikomu zo vzdelancov nedarilo. Prišla však zvláštna chvíľa, keď sa musel tento problém vyriešiť. Do Byzantskej ríše zavítalo veľké posolstvo a okrem bohatých darov predložilo byzantskému cisárovi naliehavú prosbu: vyslal nás veľký panovník Veľkomoravskej ríše Rastislav a žela si to aj jeho synovec Svätopluk, aby si pomohol všetkým obyvateľom slovienskeho štátu vyznávať kresťanstvo v jeho jazyku. Posli priznali, že ich krajina pozná už mnoho z kresťanského učenia. Cudzí kňazi, ktorí k nim prišli, preložili hlavné modlitby do slovienskeho jazyka, ale zapísať to celkom nevedia. A preto – dodali na záver – veľkomoravský panovník Rastislav prosí, aby si nám „poslal učiteľa takého, ktorý by nám v našej reči pravú vieru zjavil“.

Byzantský cisár, ale najmä jeho múdry poradca Fotios hneď a zaraz poslali po dvoch bratov – Konštantína a Metoda. Keď sa učení bratia dostavili na cisársky dvor, cisár Michal III. začal celkom priamo: „Vy obaja ste Solúnčania a tí vedia všetci po sloviensky.“

Cisár totiž vedel, že Konštantín, ktorý len donedávna učil na najvyššej cisárskej škole a zaujímal sa veľmi čulo o jazyky, sa už pokúšal so svojimi priateľmi zapisovať slovanské slová akousi novou abecedou. Preto obom

bratom prikázal, aby sa urýchlene prichystali na odchod do ďalekého štátu, na Veľkú Moravu. A aby tam nepišli s prázdnyimi rukami, uložil im, že majú Veľkomoravanom priniesť písmo, v ktorom by šírili medzi nimi kresťanstvo.

V starých prameňoch sa píše, že Konštantín, ktorý bol mladší a vedel veľa jazykov, sa s chuťou pustil do práce. Čoskoro bola na svete celkom nová abeceda,

Keď bol Konštantín v Benátkach, vrhli sa naňho biskupi a kňazi a mnisi ako havrany na sokola a hovorili:

„Človeče, povedz nám, prečo si utvoril Slovienom písmená? My poznáme len tri jazyky, ktorými sa patrí v knihách sláviť Boha: hebrejský, grécky a latinský.“

Odpovedal im Konštantín: „Či neprichádza dážď od Boha na všetkých rovnako? Či slnko nesvieti tak isto na všetkých? Tak akože sa nehanbíte len tri jazyky spomínať a nariadiť, aby ostatné národy boli slepé a hluché?“

(Zo života Konštantínovho)

ktorá sa nepodobala žiadnym, dovtedy známym písmam. Nazvali ju hlaholika. Konštantín hneď aj vyskúšal nové písmo a napísal prvú vetu zo Svätého písma – z evanjelia Jánovho: „Is-koni bě slovo i slovo bě u Boga“. To znamená: „Na počiatku bolo slovo a slovo bolo u Boha“.

Takto sa naši predkovia, a s nimi i celý slovanský svet, zaradili medzi gramotnú časť ľudstva. My si už len zapamätáme, že sa to stalo z potrieb a želaní našej krajiny a že pozmenené a zjednodušené Konštantínovo písmo slúži dodnes mnohým Slovanom.

Svätoplukove

V najskvostnejšej komnate vladárskeho hradu ležal na posteli starý kráľ Svätopluk. V jeho očiach už niet toho plameňa, čo volakedy. Cíti, že ho opúšťajú sily, že tento deň je jeho posledný. Nechce však odísť bez rozlúčenia.

„Prived ich,“ povie tichým hlasom manželke Svätožízni. Bola to skôr prosba než vladársky rozkaz.

Prišli všetci traja, mocní ako duby, pyšní ako jedľa.

„Synovia moji, pokračovanie moje. Zapadám. Moje lúče života už viac neotvorí nový deň. Ale skôr ako odídem do ďaleka, vypočujte si moje otcovské ponaučenie.“ Naklonil sa z postele a trasľavou rukou vzal zo stolčeka zväzok vrbových prútov. Podal ho najstaršiemu Mojmirovi so slovami:

„Skús ich zlomiť!“

Mojmirovi pripadá otcovo želanie zvláštne, rozpačito berie

prúty

JOZEF
PAVLOVIČ

z jeho rúk zväzok. Ako však nesplniť poslednú kráľovskú vôľu. Oprel zväzok prútov o koleno a ohol ho mocnými rukami. Ohol, ale nezlomil.

Nepodarilo sa to ani prostrednému Svätoplukovi, ani najmladšiemu Predslavovi. Vrátil nepoškodený zväzok prútov otcovi.

Pozerali sa všetci traja nechápavo, ako otec rozviazal zväzok prútov a lámal ich slabými rukami jeden po druhom. Keď ich polámal, prevravel rozochveným hlasom:

„Synovia moji, zanechávam vám veľkú ríšu. Ak budete držať spolu ako tie vrbové prúty, nik vás nepremôže. Ak však prepadnete nesvornosti, poľahky vás zlomí aj slabá ruka.“

To boli posledné slová kráľa veľkomoravských Slovienov. Zapadol a s ním aj Veľkomoravská ríša. Lebo jeho synovia neboli tým pevným zväzkom vrbového prútia.

Ilustroval KAROL ONDREIČKA

Solúnski učítelia

JÁN NAVRÁTIL

Nesieme vám prvé písmo, ctení Slovieni. Čo ním kedy napíšete, nikto nezmení.

Toto písmo preslávi Veľkú Moravu, ktorá hrdo stojí rodu na slávu.

Vďaka písmu spoznajú vás vnuci po mene. Zvedia, že tu v rodnej zemi majú korene,

čo ich držia nezlomných ako mocné háje. Vaše činy uchovajú povesti a báje.

Rozjasnia ich v pravý čas bohatierske spevy ako jarné prúdy strapce vínnej révy.

A že písmo živé zrno, príde úroda. Rod po rode zveľadí múdrosť národa.

Vnuci budú velebíť Veľkú Moravu, že tu hrdo stála aj im na slávu.

SLNIEČKO

JUN 1993

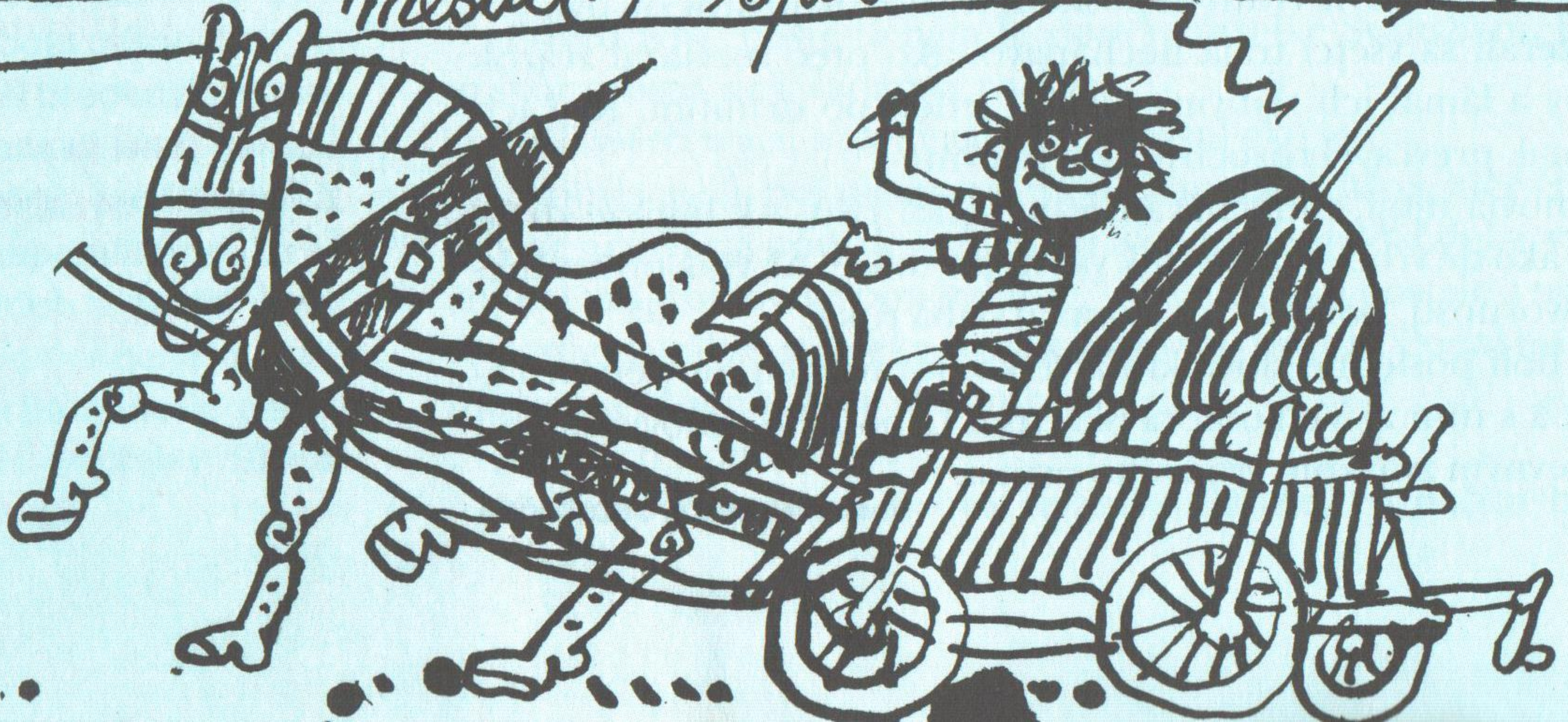
JOZKA MRKVIČKA

Ahoj, Jožko! Kreslíš pekne, pišeš s chybami, ale aj tak sa mi to páči. Moja otázka: Aké budeš mať známky na vysvedča ni? Prosím, uverejni to v Slniečku, budem veľmi rád.
Marek Stašenko, Šarišské Jastrabie

Milý marek, ja som ti ~~slúbil~~ slúbil, že moje visnečko vystavi na školskej nástenke - práve, sa potom rozried. Na nástenke som bol aj minulý mesiac, - spolu so, autor, tak do.

ŠKOLSKA NÁSTENKA

NAJLEPŠÍ AN A HORSÍ ZIAK TRIEDY

Teraz si prečítaj, ako ma to ~~prekvapilo~~ nikdy som si ~~ne~~ nepomyslel, že je zasa najhoršia s triedy. Ake ahoj Stašenko, nech žijú šarišské jas tráby!

Oskar pře ským slnečným kamaráčom:

POZDRAVULEM VÁS NA ZLATÉ IABLČKO
A BI VAM KRÁSNE SVIETKO SLNIEČKO
AHOJ, AHOJ, AHOJ!

Váš vnúť
Jožko Mrkvička

NĚDOKONČENÁ rozprávka

Do literárnej hry, vyhlásenej v Slniečku č. 6, pri ktorej mali čitatelia dokončiť Nedokončenú rozprávku, sa zapojilo 592 čitateľov zo všetkých kútov našej vlasti, v tom počte 17 triednych kolektívov. Niektoré zaujímavé riešenia uverejňujeme. Siedmich autorov odmieňame hračkami firmy Jumbo zo Šamorína. Tu sú ich mená:

Broňa Bulejčíková, Turčianske Teplice; Magdaléna Kresánková, Svätý Jur; Veronika Vetráková, Hrnčiarske Zalužany; Monika Slezáková, Malacky; Martina Marušincová, Horná Poruba; Lucia Pivovarčiová, Hlohovec; Andrea Žáčoková, Bratislava.

Desiatim triednym kolektívom posielame knihy s venovaním. Sú to tieto kolektívy:

4. roč. ZŠ Badín; 4.B tr. ZŠ Poprad, ul. 29. aug.; 3.D ZŠ Žilina-Hliny VII; 4. roč. ZŠ Nitrianske Rudno; Školská družina pri ZŠ Smolenice; ZŠ Blatnica; 2. tr. ZŠ Čierny Balog-Dobroč; 2.C ZŠ J. D. Matejovie, Lipt. Hrádok; 2.C ZŠ Rastislavova ul., Prievidza; II. ZŠ Veľká okružná, Partizánske.

„Urobme dohodu,“ vraví rybár. „Darujem ti život a ty zas dáš pozor, aby sa rybárske deti, keď sa budú kúpať, neutopili.“ „Dobre,“ povedala ryba. „A ja poviem ľuďom v celej dedine, aby neznečisťovali rieku.“ „Tak dobre,“ povedala ryba a odplávala.

REDAKcia SLNIEČKA

LENKA JAMBOROVÁ, Soblahov

Rybár rozmýšľa. Veľmi sa mu páči, ako sa ryba zachovala. Aj keď vedel, že doma dostane hubovú polievku, pustil rybu do vody. Ryba sa poďakovala a odplávala. A rybár pomalým krokom kráčal domov.

Dominika OČOVANOVÁ, Banská Bystrica

Milí mladí priatelia,

váš hojný záujem o našu literárnu hru ma veľmi potešil. A ešte väčšmi ma potešilo, že vaše riešenia (okrem deviatich) svedčia o dobrom a láskavom srdci. Svedčia o tom, že v rybe vidíte nielen potravu pre žalúdok, ale citiaceho živého tvora, božie stvorenie. Až 583 účastníkov našej literárnej hry sa rozhodlo dokončiť rozprávku tak, že rybár daruje rybe život. Mnohí ste sa pritom dali poučiť známymi rozprávkami a rybára za jeho dobrý skutok odmieňate: má možnosť vysloviť tri želania, alebo dostáva za odmenu zázračnú mušľu, zázračnú sieť či truhlicu plnú zlata, obrus-prestri sa, zázračnú misu, zázračný džbán, zázračný mlynček, zázračný prsteň alebo ešte dajakú inú rozprávkovú zázračnosť. Skrátka, uviedli ste stovky rozličných vtipných i menej vtipných nápadov.

Priznávam sa, že väčšmi ako riešenie „niečo za niečo“ ma nadchlo nezištné: dať rybe slobodu bez nároku na odmenu. Vykonať šľachetný skutok, to je odmena sama osebe. „Čo ma to hreje pri srdci?“ uvažuje rybár v jednom z vašich riešení.

„Aha, vykonal som dobrý skutok!“ – Hoci je život tvrdý, niekedy priam neľútostný, človek by si mal vždy zachovať ľudskú veľkosť, šľachetnú tvár a láskavé srdce.

Milí mladí priatelia, ďakujem vám za účasť na našej hre a posielam vám všetkým pozdrav tretiakov zo Žiliny:

„Šťastie, zdravie a sto rokov života!“

Vaša

MÁRIA ĎURÍČKOVÁ

NĚDOKONČENÁ rozprávka

Ach, rybka milá, prečo si sa vrátila? Kto nakrmi zajtra tvoje deti, ak ja dnes nakrmi svoje? Bolo mu rybky ľúto, preto ju pustil do vody. Keď doma vyrozprával, čo sa mu prihodilo, deti od dojatia aj na hlad pozabudli a zaspali bez večere.

BROŇA BULEJČIKOVÁ, Turčianske Teplice

Rybár s úsmevom pozerá, ako si ryba radostne pláva k svojim deťom. Je krásne pozeráť na niekoho, koho som urobil šťastným.

JANKA ŠVORČIKOVÁ, Ilava

Akože ťa, ryba, vezmem domov! Moje deti by mali z teba jednu večeru, ale ty musíš svojim deťom prichystať ešte veľa obedov a večerí. A hodil rybu do vody. Cestou domov našiel huby a na večeru bola praženica.

MONIKA MICHALISKOVÁ, Kendice

„Koľko detí máš, rybička, koľko?“ „Deväť detí, rybár, dobrý človek.“ – Tak ona má ešte viac detí ako ja, myslí si rybár. Kto sa o ne postará, ak ju zjeme na večeru?“ – Rybár pustil rybu na slobodu, a od toho dňa mával sieť plnú rýb. Tak sa mu ryba odvdáčila.

MAGDALÉNA KRESÁNKOVÁ, Svätý Jur

*Zvíťazilo jeho dobré srdce
a pustil rybu na slobodu.*

*Veronika Vetráková
Hrnčiarske Zalužany*

Rybár vzal rybu domov a zabil ju. Polovicu z nej dal na pekáč a druhú polovicu nechal na zajtra. No čo sa nestalo! Polovica ryby dorástla na celú. A tak bolo každý deň. Rybárova rodina nepoznala viacej hlad.

G. ŠTECZOVÁ, Poprad

Rybár pustil rybu do rybníka a šiel smutný domov. No a doma – plná truhlica múky! „Žena, upeč pampúšky, ja sa hneď vrátim!“ Bežal k rybníku, zavolať na rybu a pekne sa jej poďakoval.

MICHAELA HULJAKOVÁ, Kalná n/Hronom

„Ach, ryba, načo si prišla, mohla si si zachrániť život!“ A ryba na to: „Slovo sa musí dodržať.“ – „To je pravda,“ vraví rybár. „Za dodržané slovo ti darujem život.“ A pustil ju do vody.

FERKO LOJEK, Prievidza

Nebolo by spravodlivé zjesť ju, myslí si rybár a pustil rybu na slobodu. Len čo sa dotkla vody, premenila sa na krásnu paniu. „Som kráľovná tohto mora a volám sa Lívia. Zlý čarodejník ma zaklial, aby ovládol celé more. Za tvoj dobrý skutok budeš prvým smrteľníkom, ktorý uvidí morské kráľovstvo.“ Zavedla ho do morskej ríše a dala mu na pamiatku šnúru perál. Rybár potom perly predal a kúpil kravu. Tá krava mala zvonec, už je rozprávka koniec.

JANKA KRÁTKA, Piešťany

NEDOKONČENÁ rozprávka

Rybár pustil rybu do vody a spokojný sa pobral domov. Tam ho čakalo prekvapenie: Deti najedené, na stole peceň chleba a jabĺčka. A tak to už bolo každý deň. – Rybár a jeho deti často chodili k rieke, čistili ju a spomínali na dobrú rybu.

BOŽENKA BELKOVÁ, PALKO BYTČÁNEK, ZŠ Staškov

Ak ju pustím, uvažoval rybár, moje deti ostanú bez večere. Ale ak ju nepustím, čo sa stane s jej deťmi? Pustil rybu na slobodu a ona mu doniesla tri zlaté dukáty, ktoré ležali na dne mora.

Rybár už potom nikdy viac nelovil ryby, lebo mal stále na mysli: Každá ryba, ktorú chytím, môže byť mamičkou ďalších rybích detí.

MONIKA SLEZÁKOVÁ, Malacky

Rybár pustil rybu na slobodu. „Zato, že si mi daroval život,“ povedala ryba, „dávam ti tieto tri šupinky. Na Štedrý deň ich polož na tanier a prikry šatku.“ Rybár tak urobil. Keď na Štedrý večer odkryl šatku, div-divúci: jedna šupinka sa premenila na rybu, druhá na chlieb a tretia na zlatý dukát. Odvtedy ľudia odkladajú na Vianoce šupinky z kapra, aby mali po celý rok dosť peňazí.

LUCIA PIVOVARČIOVÁ, Hlohovec

„Dávam ti slobodu,“ vraví rybár rybe, „pretože si čarodejná.“ „Ďakujem ti, rybár. Zato, že si ma pustil, splním ti jedno želanie.“ „Dobre, sprav ma mocnejším, ako je Hospodin,“ vraví rybár. „Ale čo, po moci si zatúžil?“ povedala ryba. A premenila ho na žabu.

MARTINA MARUŠINCOVÁ, Horná Poruba

Rybár rozmýšľala nad tým, aká je ryba čestná, keď sľub dodržala. Zišlo mu na um, čo hovorieval jeho otec: „Nebuduj svoje šťastie na nešťastí iného.“ A tak rybu pustil. Chvíľu postál nad vodou a vtom vidí, že sa ryba vrátila. „Prišla som ti poďakovať, rybár, dobrý človek. Vládca vôd ti za odmenu posielal tento zázračný hrnček, aby ste už nikdy netrpeli hladom.“

ZUZANA LÓCIOVÁ, Sereď

„Chod si domov, ryba, dávam ti slobodu.“ V tej chvíli sa ryba premenila na peknú mladú dievčinu. Rybár ju chytil za ruku a odviedol domov. Tam dievča rozpovedalo svoj príbeh: Zlý čarodejník, ktorého nechcela za muža, ju premenil na rybu. „Vyslobodiť ňa môže len človek s dobrým srdcom, a takých už dneska niet,“ smial sa čarodejník. – Rybárovmu synovi sa dievčina zapáčila, tak si ju vzal za ženu. Odvtedy už rybárova rodina nepoznala biedu a hlad.

ANDREA ŽAČOKOVÁ, Bratislava

Niekoľko zaujímavostí

Viete, koľko mala naša ryba detí?

Jeden čitateľ súdi, že deväť, iný – že devätnásť, a ešte iný že tritisíc.

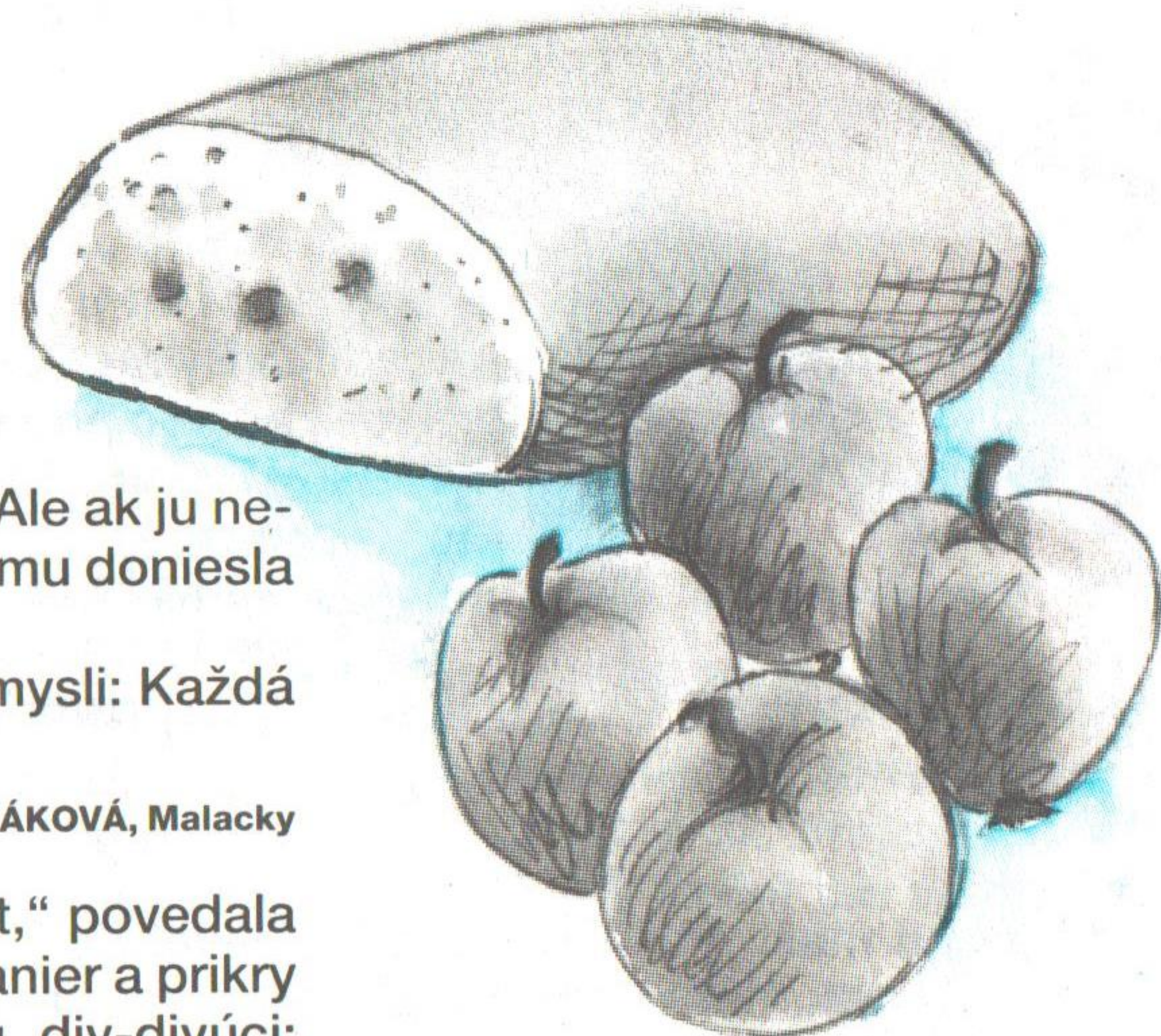
Veľmi pekný, no prídlhý príbeh vypracovala Evka Vidová z Partizánskeho. Najdlhšie dokončenie rozprávky vytvorila Lucia Hodúrová z Veľkých Úľan: celých 96 riadkov.

Ktoré riešenie ma najväčšmi zarmútilo:

„Splnila som sľub,“ hovorí ryba. „prišla som aj so svojimi devätnástimi deťmi, nechceli ma pustiť samu.“ Rybár odniesol všetkých dvadsať rýb domov a kázal žene, aby ich upražila. Na večeru zavolali celú dedinu.

(Autora radšej neuvádzam.)
M. D.

Ilustroval PETER CPIN

DETI v zelenom

Kukulienska kuká, až sa hora puká

Hovori sa, že po Jáne už nepočuť kukučku kukať. Ľudia si voľakedy mysleli, že sa premenila na myšiaka. Pravdaže, je to výmysel. Kukučka sa na nič nepremeni, len málokomu sa ju podari uvidieť. Kukučka je známa tým, že znáša vajíčka do cudzích hniezd a viac sa o ne nestará. Najčastejšie ich znesie do hniezd malých vtákov. Pestúni sa však o mláďa dobre starajú. Tri týždne krmia kukúča, ktoré je často od nich oveľa väčšie. Majú sa čo oháňať, pretože kukúča otvára ústa ako vráta. Aj dospelá kukučka je veľký žrút. A práve vďaka tomu je veľmi užitočná. Za hodinu zhltnie okolo sto húseníc. Nepohrdne ani chlpatými húsenicami, ktorých sa väčšina vtákov ani nedotkne.

Materina dúška, daj ma za Matúška!

Ľudia zbierali liečivé rastliny oddávna. Na svätôjanskú noc však malo zbieranie tajomnú príchuť. Rastliny vraj ohlasovali ľudským hlasom, ktorú chorobu liečia, pričom tie drobné volali: „Aj mňa ber!“ Tie, ktoré práve kvitli, boli všetky liečivé a niektoré z nich, napríklad materina dúška, mohli pričarovať dievčine mládenca, ktorý sa jej páčil.

Hori, hori svätý Ján, prišlo k nám deväť vrán

K svätému Jánu, ktorý je v kalendári 24. júna, sa viaže veľa zvykov. 21. júna sa začína leto. Je to deň letného slnovratu a ten bol u starých Slovanov jednou z najdôležitejších udalostí roka. K svätôjanským zvykom patrilo zakladanie vatier, pálenie a preskakovanie ohníčkov, kúpanie, zbieranie liečivých rastlín, hľadanie pokladov, zapichávanie konárikov do zeme alebo nad dvere, aby príbytok ochránili pred bosorkami aj pred búrkou.

O ľuďoch s dobrým srdcom

Každý deň sa presviedčam o tom, že je medzi nami veľa ľudí, ktorí majú krásny vzťah k prírode a k zvieratám. Napríklad v zime som sa dozvedela o Jozefovi Medvedovi z Gbeliec a Romanovi Zaťovičovi z Nových Zámkov, ktorí zachránili dve labute. Samička labute mala prestrelené krídlo, nemohla lietať, a jej verný druh ju neprežili. Keď rybník zamrzol, odniesli ich. Poraduhom ju zverili do opatery lesníkovi pánu Kadrovovi z Nových Zámkov. Ten už odchoval veľa poranených zvierat. Zaiste pomôže aj týmto dvom labutiam. Ak aj vy, deti, poznáte podobných ľudí s dobrým srdcom, napíšte nám o nich.

Pripravila MARTA ŠURINOVÁ
Ilustroval PETER CPIN

Jánošík

PÍŠU ŠTEFAN MORAVČÍK
A ZUZANA ZEMANÍKOVÁ
ILUSTRUJE MARIÁN ČAPKA

Bieda, psota, vojny a povstania sa preháňali po nešťastnom Slovensku.

Mladí a smelí junáci ušli pred biedou a páni do hôr a stali sa zbojníkmi.

Kapitánom mohol byť len najsilnejší a najšikovnejší.

Len čo si zbojníci podali ruky, zjavila sa pri ich vatre krásna víla.

Hôrni chlapci sa zaprisahali, že vybojújú lepší svet.

Brali tam, kde bolo, a dávali tam, kde najviac chýbalo.

Za dukáty kupovali pušky, kanóny a súkno.

Lakomý Gajdošík zradil Jánošíka pánom.

Páni pripravili hôrnym chlapcom pascu.

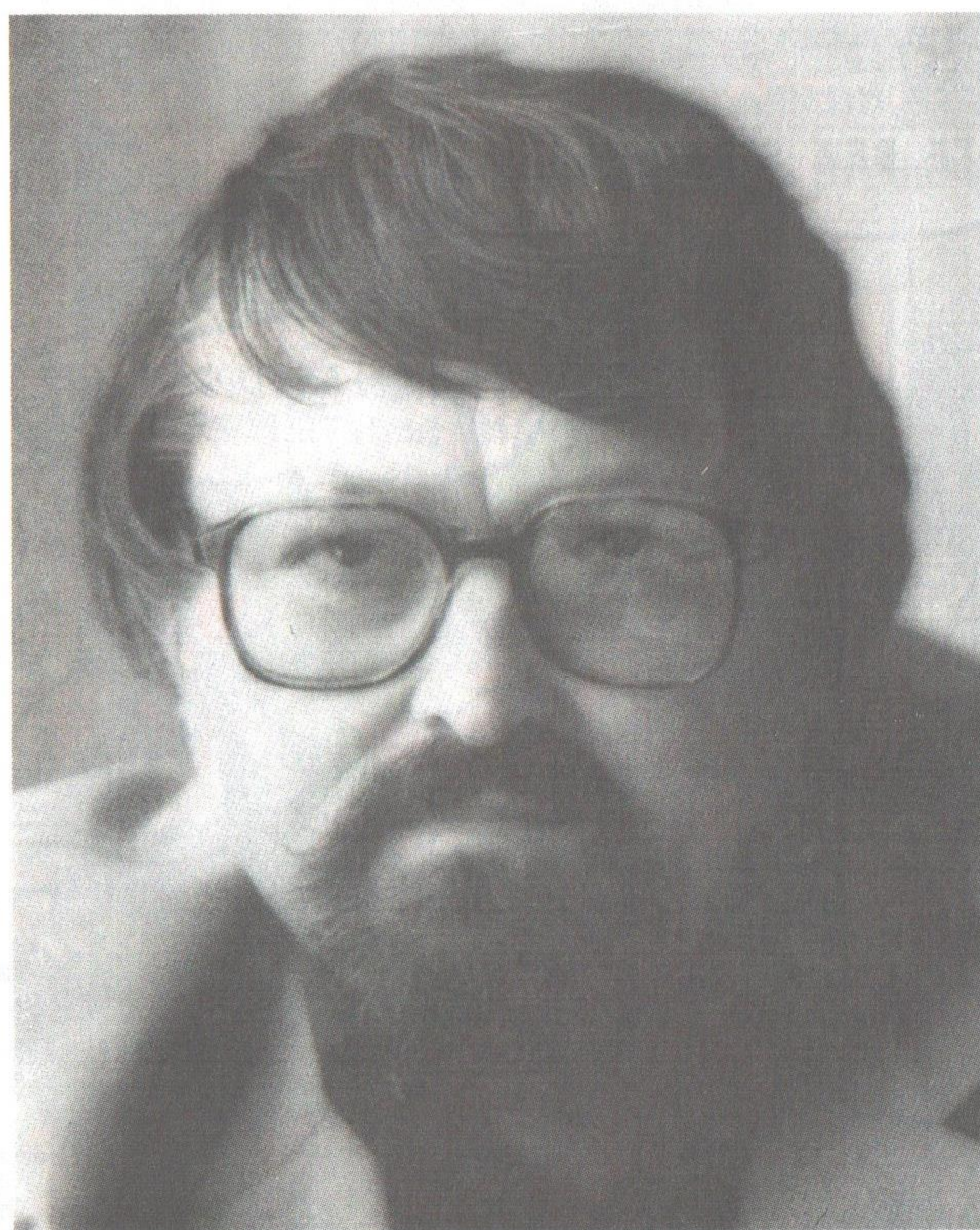
Jánošíka roku 1713 v Mikuláši obešili na hák, ale jeho duch žije.

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

...alebo farebný televízor môže byť tvoj!

Tak a už je to tu! Máme pred sebou záverečné kolo veľkej literárnej súťaže. Isto ste už zvedaví, ako to všetko dopadne, a my vám samozrejme držíme palce! Už teraz vám však môžeme povedať, že každý, kto sa zapojil do súťaže, je víťaz. Počas celého roka ste sa stretali s novými knižkami, s novými tvármi a novými dobrodružstvami. Určite ste zvíťazili aspoň nad nečinnosťou a nudou. Aby sme však nepredbiehali. Čaká na vás posledné súťažné kolo. Tak do toho!

Zo správnych odpovedí opäť vyžrebujeme desať šťastných výhercov, ktorí dostanú darček od firmy Lego. A ako už iste viete, každú správnu odpoveď čaká veľké záverečné žrebovanie o veľkú cenu. Je ňou farebný televízor!

Možno si poviete, že spisovateľ na fotografii sa na vás akosi podozrievavo díva. Nedajte sa však pomýliť. Je to len pohľad skúmvavca, vymýšľavca a vedca, ktorý sa celé dni pre-

hŕňa v slovách a slovíčkach. Má ich už doma celé kopy. V jeho zbierke sú aj vzácne exempláre, ktoré povytáhoval z hlinených črepín veľkomoravského hrnca. S Veľkou Moravou má ešte niečo spoločné. Keď uhádnete jeho meno, prídete na to aj sami. Tento zberateľ a slovíčkový alchymista vie, ktoré slová nájde za horami. Vie, ktoré rastú iba v detskom Zlomjazýčkove. Možno ste si už všimli, že sa trochu podobá na čiernokňažníka. Ja si však myslím, že on tým čiernokňažníkom naozaj je! Videli ste ho už niekedy, ako sa preháňa na rakete so zlatým chvostom? Môžem vám prezradiť aj jeho tajné zaklínadlo. Znie naozaj záhadne: kvadakum hadakum. Nie že sa teraz začnete báť! Tento čiernokňažník by sa mal vlastne volať smiechokňažník. S jeho veršíkmi je deťom vždy veselo. Akoby aj nie, keď ho všade sprevádza milá slečna Chichôtko. Pod jeho perom aj abeceda šantí! Dozvedeli sme sa dokonca, že Adam v škole nesedel, lebo sa váľal od smiechu po zemi. A viete prečo? Lebo pán spisovateľ si s písmenkami zažongloval, zavystrájal, a tie, čo sa len odúvali, poriadne vyťahal za uši. Viete si predstaviť, ako potom vyzerali? A ešte čosi na koniec. Videli ste už drevené žliezko? Tak trochu ho vystružlikal, a tak trochu ukoval náš pán spisovateľ. A ja vám prezradím, že je to knižka jedna ra-

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

...alebo farebný televízor môže byť tvoj!

dosť, ktorá sa navyše pýši titulom „Najkrajšia kniha“.

Viem, že už teraz nemáte žiadne pochybnosti. Zoberte si preto korešpondenčný listok, napíšte naň meno hľadaného spisovateľa a svoju adresu. Nezabudnite ho poslať do 10. júna na známu adresu: Redakcia Slniečka, Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava. Mená výhercov uverejníme v novom ročníku Slniečka, v ktorom naša súťaž bude pokračovať. Na správne odpovede sa teší

LUBICA KEPŠTOVÁ

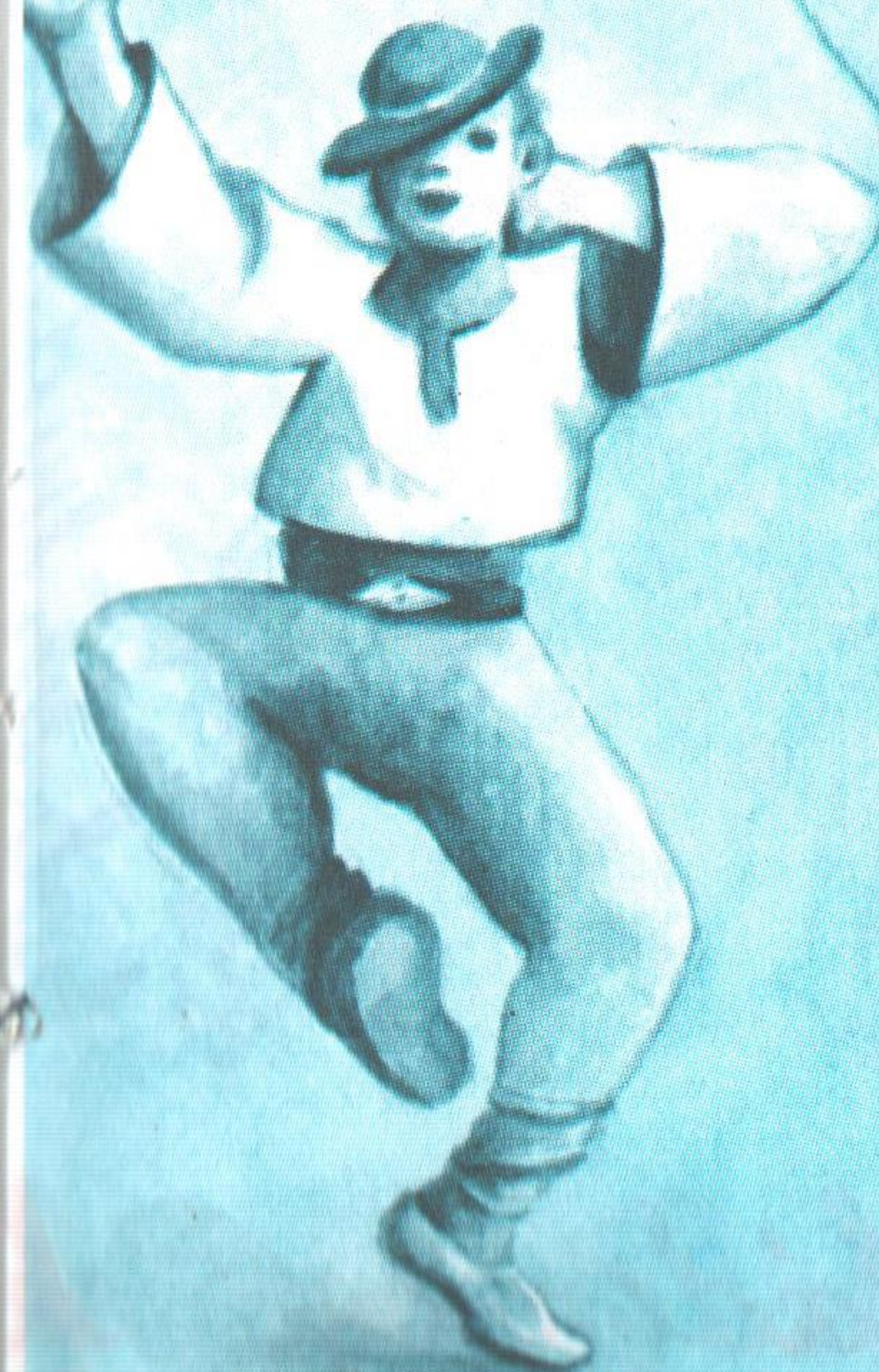
Hej, hore háj...

Holíčsky hrad hučal. Holuby, hrdličky hrkútali, hudci húdli.

Holíčsky Hadoš hostil hostí; hlohovského hvezdára Hladkošinku, hodonínsku Hedvigu Hrabivú, hrádockú Hortenziu Hádavú... Hodovali holíčski husári, hájníci, holiči, hasiči! Hudba hučala, hostia hopkali, hýrili...

„Hajde, hostina!“ huhlal Hadoš.

Hodovníci hodovali, holdovali husacinke. Hltali holúbätka,

hlucháne, huby, huspeninu, halušky, haruľu, hrach, hrste hrozna... Ham, ham, ham! Hrkotali hrnce, hrnčeky, hajajáj! Hojnosť!

„Hip, hip, hurá!“ hlaholili hlasy hodovníkov. Hulákali, hopkali, hrmotali. Honosný holíčsky Hadoš hovel hostom. Hodvábne húdli husle, hmkala harfa...

„Hoj, hrajteže, hrajte!“ hučali hostia.

Hradné húštiny hučali horekovaním hladných. Húfy hnané hladom hľadali hlt halušiek, hrstičku hrachu...

„Hynieme hladom!“ habkal hanblivý hrbáčik hodinár Hučička. Handrári, hrnčiari horekovali:

„Hrozne hrdlačíme, hladujeme...“

„Háved, holota, heš-heš!“ hnal hladošov hrubý hajdúch Hajdalák. Hrozil hladomorňou.

Hadošova hrdá Holena hádzala hladným handrárom haliere, hnile hrušky.

Hvizd! Hluk, hrmot, hurhaj. Hav-hav. Heslo?

„Host, Herr Hohenlohe!“ hrmel hlas.

Hostia halila hodvábna halena. Holíčsky Hadoš hovel hostovi:

„Herr Hohenlohe, husacinuku? Huspeninku? Hrozenka? Hehehe!“

Hvizd! Hopi-hop! Hurhaj, haravara. Host hodil hodvábnu halenu Hadošovi:

„Hopsasa! Hľadte, hodovníkovia!“

„Hrajnohá!“ huhňal Hadoš. „Hybajmééé...“

„Hľa, Herkules!“ híkala Holena.

„Hybaj, Holena! Hrajnohá! Hrôza!“ hučal Hadoš.

„Hej, hrôza!“ hučala holíčska honorácia.

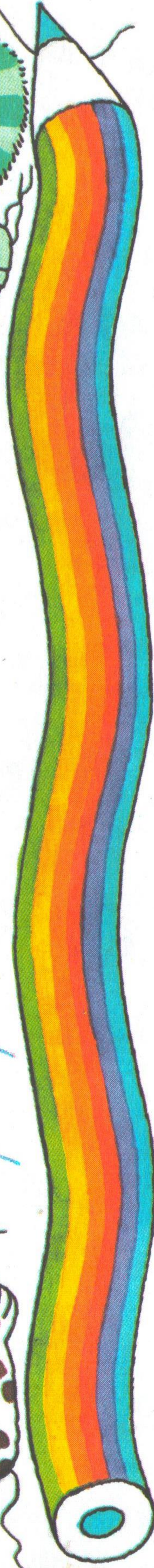
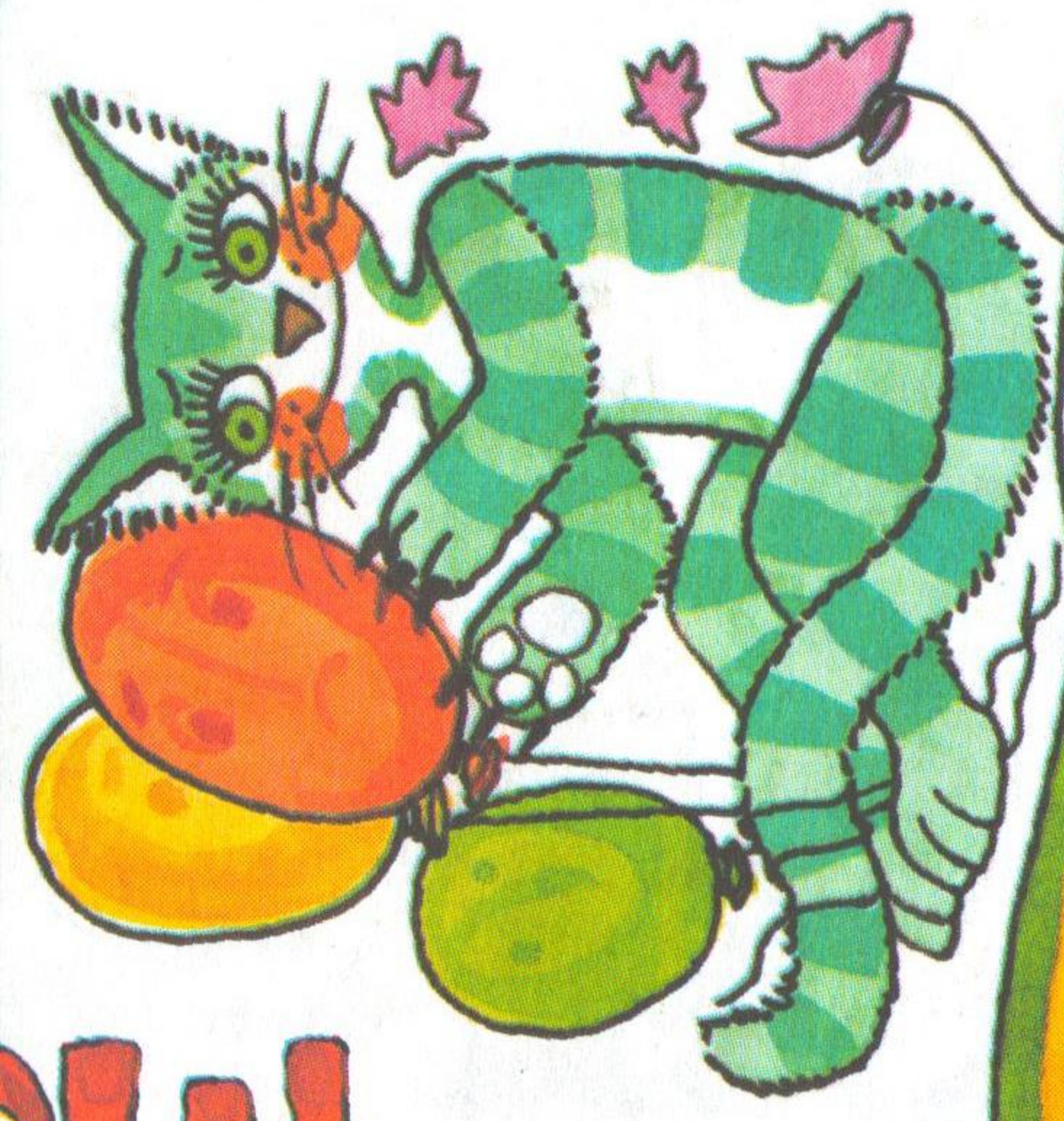
Huncút Hrajnohá hnal Hadoša hradnými halami. Hôni hrdinovia hajduchovali. Hrala harmonika. Hrajnohá hostil holotu. Hrnčiari hltali horúcu husacinu, haruľu, halušky...

Hudba hrala: Hej, hore háj...

Ilustroval DUŠAN ŠTRAUS

MÁĽOVANÉ ČÍTANIE

pre prváčikov a duháčikov

čert,

mládenec,

kameň,

skala,

syr

Jedného dňa sa odnechalo príkladat v pekle "

na a vybral sa medzi ľudí. "Laknú sa ma,

vraví si, "a budú mi slúžiť. Lenže , ktorého slu-

žob, mu vraví: "Poďme sa prečkať. Keď sláčiš "

šak, aby a neho šiekla , budem ti sluhom. Ak mi,

buďeš sluhom by. "A podal mu ju sláčil, no

nič. Vtedy šikovne vymenil za hručku ,

stisol ju a pomedzi mu šiekla . "sa sla-

žob, či bude sluhom a vraví: "Poďme prečkať. Ho-

rapiska hlasnejšie, ten vyhra. "A hneď tak xahria-

dal, a či sa ohli vrcholce sa usmial: "Teraz

xapiskam ja. Aby si nepríšiel o radšej si omo-

šaj do dajaký . "Len čo to

mal do ruky a tak ňou praštil po

či skoro ohluchol. "Ideme sa prečkať aj po šu-

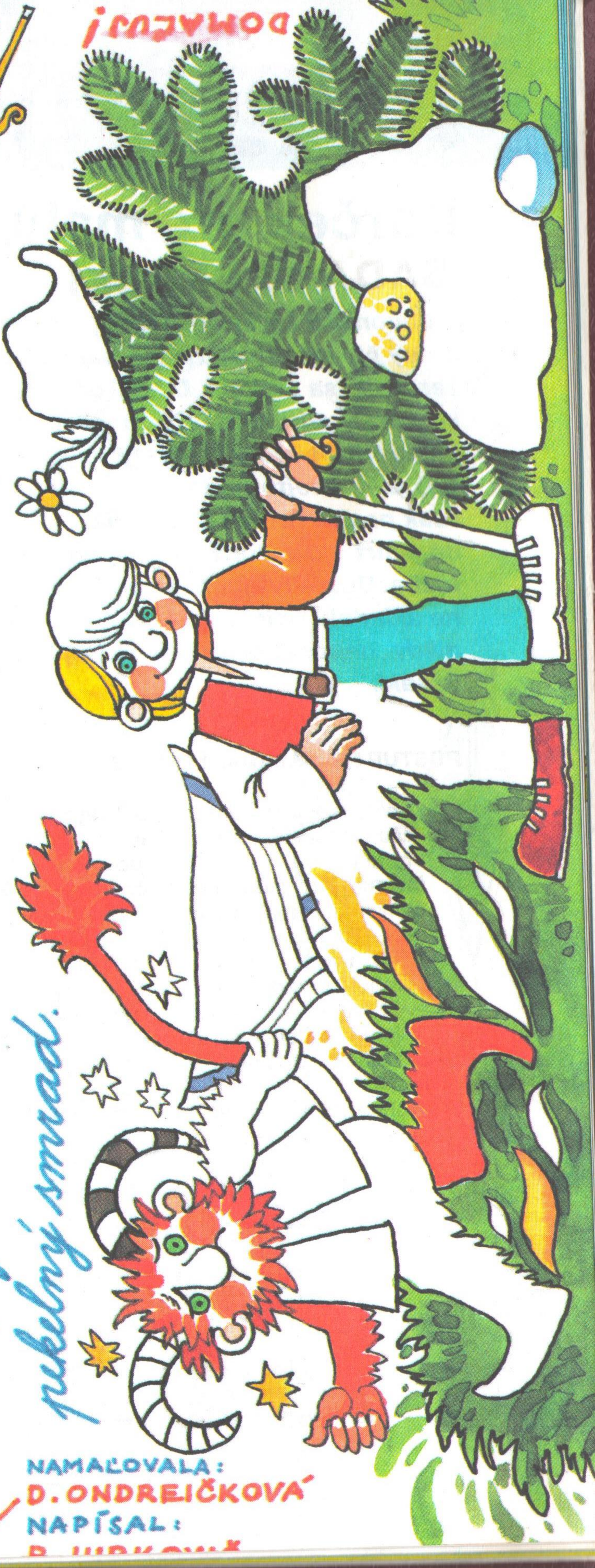
bi rae? " spýtal sa na to . Ale ten len rýj-

kol, sľučal a viac ho nebolo. Zostal po ňom len

pekelný smrad.

NAMALOVALA:

D. ONDREIČKOVÁ
NAPÍŠAL:

práčka; kanda; hlava; voda; ofeň

DOMATU!

Darček pre malú SADAKO SASAKI

Japonská legenda hovorí, že každý chorý človek, ktorý zloží z papiera tisíc žeriavov, sa uzdraví. Desaťročná Sadako Sasaki, ožiarená pri atómovom výbuchu v Hirošime v auguste roku 1945, tiež žila v tejto nádeji. Podarilo sa jej však poskladať len 643 žeriavov. Hrozná smrť bola totiž rýchlejšia než jej túžba. Odvtedy japonské deti každoročne skladajú tisícky žeriavov, aby ich už nikdy nepostihol osud malej Sadako Sasaki.

Pripojte sa k nim aj vy deti. Pokúste sa, pravdaže, za vedenia svojich pani učiteliek, podľa nášho návodu poskladať legendárneho vtáka. Ak chcete, aby bol aj pekný, pracujte so štvorcami ozdobného papiera, poprípade so štvorcami tenšej papierovej tapety. A teraz pozor! Najkrajšie skladačky pošlite do Slniečka (môžete posielat' jednotlivito i celé triedy), v septembri z nich pripravíme na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave výstavku. Po jej skončení pošleme žeriavy ako vašu spomienku na malú Sadako Sasaki do Hirošimy.

POSTUP PRI SKLADANÍ ŽERIAVA

- 1-2 Štvorec papiera zložíme podľa vyznačených čiar a poskladáme k vrcholu 4.
- 3 Vrcholy 1 a 3 sú vložené dovnútra malého štvorca. Zložíme vrchný štvorec podľa vyznačených čiar a opäť vrátime do pôvodnej polohy. To isté urobíme aj na druhej strane a znova vrátime do pôvodnej polohy.
- 4-5 Vrchol 2 otvárame smerom hore, pričom pravý a ľavý roh priložíme k stredovej čiare (využijeme predchádzajúce pomocné ohyby).
- 6 Skladačku otočíme. To isté robíme s vrcholom 4.
- 7 Vrchné bočné rohy zložíme podľa šípky k stredovej čiare.

- 8 To isté urobíme aj na opačnej strane.
- 9 Skladačku otočíme o 90° a vrcholy 1-3 vedieme hore. Prehneme v naznačenom mieste.
- 10 To isté urobíme aj s vrcholom 3.
- 11 Znova skladačku otočíme o 90° a formujeme vtáčika. Pri vrchole 1 urobíme pomocný ohyb podľa čiary a hlavičku formujeme tak, že ju otočíme dovnútra.
- 12 Vrcholy 4 a 2 sú krídla žeriava.
- 13 Opatrným rozťahovaním krídel dostaneme tvar žeriava. Aby telo vtáka bolo pekne vyformované, odspodu, cez malý otvor ho nafúkne.

Použité symboly:

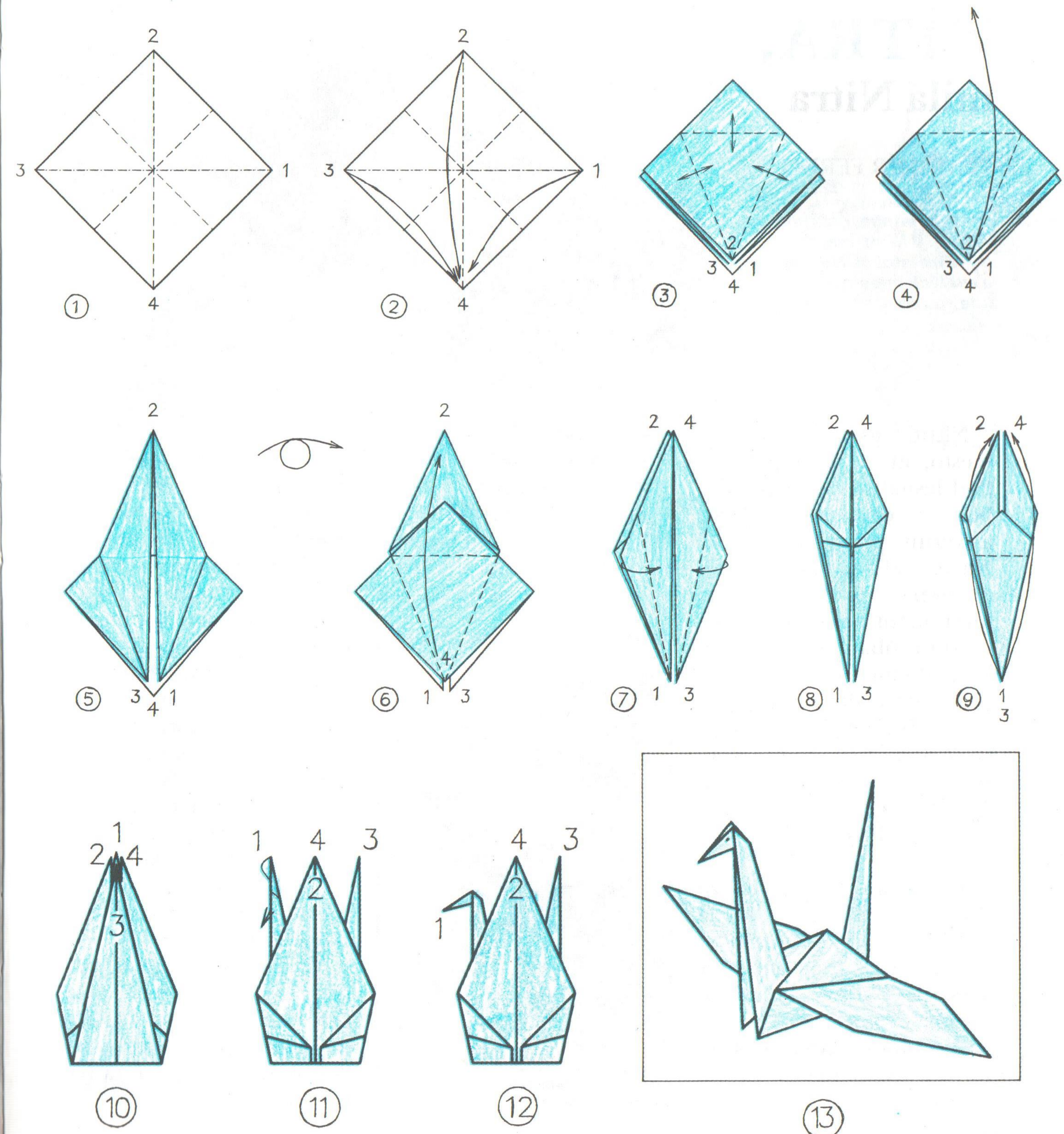
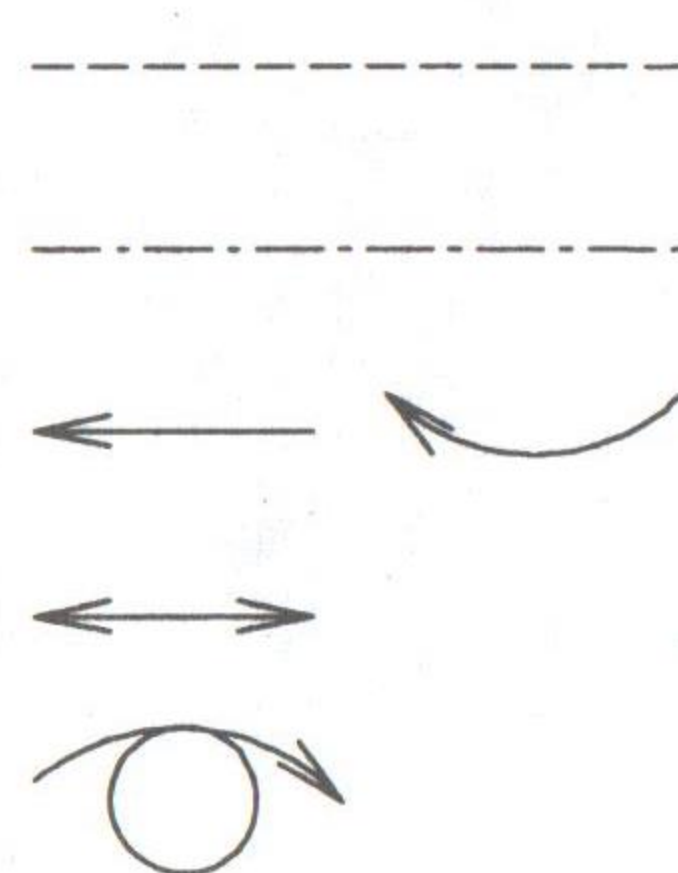
miesto prehnutia dovnútra

miesto prehnutia vonku

smer zloženia papiera

zloženie a opätovné otvorenie

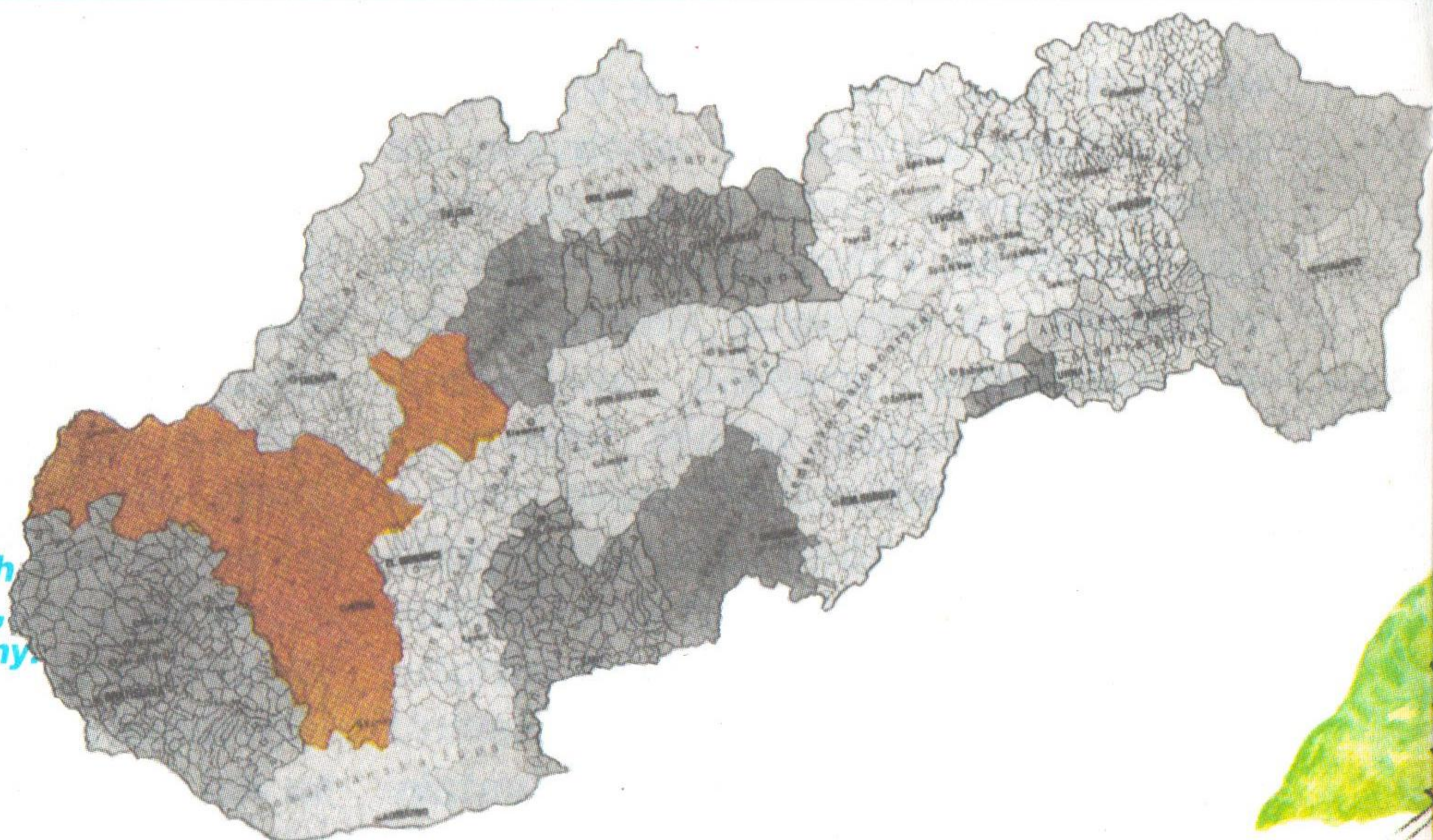
otočenie skladačky na druhú stranu

NITRA, milá Nitra

VLADIMÍR FERKO

Dnes, priatelia, pobudneme v Nitre. V Nitre-meste a v Nitre-stolici. Na posvätných a svätých miestach Slovenska, kde sa začali naše písané dejiny.

Nitra, najstaršie slovenské mesto, má krásnu polohu. Pod lesnatým pohorím Trábeč s dostatkom dreva a zveriny, pri rybnatej rieke Nitre. Ľudia sa tu usadzovali od nepamäti. Žili tu dávni lovcí mamutov i Rimania, ktorí tu rúbali duby na svoje lode. Po nich sem prišli Slovieni, naši slovanskí predkovia. Budovali a chránili svoje domovy na tomto žičlivom území a vytvorili na ňom kniežatstvo, jeden z pilierov budúcej Veľkej Moravy.

Vtedy tam panoval knieža Pribina a Nitra sa volala – Nitrava. Veľmož Pribina dal postaviť a vysvätiť prvý kresťanský kostol na našom území. Spojením Nitrianskeho kniežatstva a Moravy vznikla rozsiahla a slávna – Veľká Morava.

Portrét M. R. Štefánika od Jána Mudrocha

*Nitra, milá Nitra,
ty vysoká Nitra,
kdeže sú tie časy,
v ktorých si ty kvitla?*

V roku 863 prichádzajú na Veľkú Moravu slovanskí viero a písmozvestovia, Cyril

a jeho brat Metod. Vytvorili prvé slovanské písmo a tak dali základ našej vzdelanosti. Skončil sa pohanský dáv-novek, nastala éra kresťanstva. Panovníkom Veľkej Moravy sa v roku 871 stáva kráľ Svätopluk. Úspešne bojoval s nepriateľskými vojskami a ríšu rozšíril na všetky strany. Po jeho smrti zaútočili na Veľkú Moravu Bavori aj Uhri. Svätoplukovi traja synovia svojou nesvornosťou pomohli nepriateľom k víťazstvu. Rok 907 je rokom zániku Veľkomoravskej ríše.

Okolo roku tisíc sa Slovensko stáva súčasťou uhorského štátu.

To všetko, slávne i smutné, nám zide na myseľ, keď ticho stojíme pred ostatkami svätého Cyrila za mrežkou v stene chrámu na Nitrianskom hrade.

Mali sme my vtáka

ŠTEFAN KRČMÉRY

*Mali sme my vtáka,
šírým nebom lietal,
niesol zlatú slobodienku,
horko zaplakal.*

*Horko zaplakal,
horko o žiali,
niesol zlatú slobodienku,
padol na skaly.*

*Padol na skaly,
krídla zlomené,
a tá naša slobodienka
kvitne zo zeme.*

*Ty náš jasný vták,
kde ťa pochovať?
Na tom Bradle, na vysokom,
tam bude môj hrad.*

*Tam ja sedám rád,
hľadím v širý kraj,
zlatú našu slobodienku
Pán Boh zachovaj!*

Najstaršie sídlisko

Všade, kam v Nitre a na jej okolí vkročíme, zastaneme na dávných ľudských sídliskách i pohrebiskách. Tam, kde sú dnes Azbestocementové závody, bol rozsiahly kostrový cintorín z mladšej doby kamennej. Na Štúrovej ulici prechádzame žiarovým pohrebiskom dávneho ľudu. Pod Martinským vrchom stáročia sídlil ľud laténskej kultúry z doby železnej. V Párovciach je najstaršie slovanské kostrové pohrebisko. Na blízkej Lupke sa krútili hrnčiarske kruhy, dymili kováčske dielne. A v samom strede Nitry vykopali zvyšky sklárskych i šperkárskych dielní.

No za najstaršími obyvateľmi úrodného kraja musíme zísť do kúpeľného a turistického strediska Bojníc, do jaskyne zvanej Prepoštská. V nej žili ľudia už v čase staršej doby kamennej. Zanechali také množstvo kamenných nástrojov a iných pamiatok, že ich chodia študovať archeológovia z celej Európy.

A ešte jednu jaskyňu nemožno obísť – Bojnický hradnú v podzemí Bojnického zámku. Je to kruhovitá sieň s priemerom 22 metrov. Ľudia ju objavili (tridsať metrov pod povrchom zeme) pri kopaní studne. V čase vojen a tureckých vpádov slúžila ako znamenitý úkryt, ktorý nepriatelia nikdy neobjavili.

Ako vznikla Čertova pec

K panstvu na Dobrej Vode patril aj holý kopec s jaskyňou. Okolo nej pásaval jeden valach ovce. Keď mu raz žena priniesla obed, s chuťou ho zjedol a povedal:

„Taký som mocný, ani čerta by som sa nebál.“

Ako áno, ako nie, zjavil sa pri ňom krásny mládenec a valacha volal na junácku pasovačku. A nebol to nik iný ako sám čert. Ovčiar sa nedal dvakrát núkať. Schmatol mládenca a zvolal:

„Panebože, pomáhaj!“ a tresol čerta o zem, až zadunelo.

A tak išli za pasy aj druhýkrát. Keď sa chytili tretí raz, čert povedal:

„Nehovor vždy: Panebože, pomáhaj, ale takto: Panebože, pomáhaj, a ty, čerte, potískaj!“

Valach nepomyslel na nič zlé a zvolal:

„Panebože, pomáhaj, a ty, čerte, potískaj!“

A len čo to povedal, čert šmaril mládenca do jaskyne. Hneď tam, neborák, vypustil dušu.

Od tých čias ľudia jaskyňu nazývajú Čertova pec.

Moravianska Venuša

ČAHTICKÝ HOROR Turistovi, ktorý prechádza popri zrúcaninách Čachtického hradu, iste naskočia na chrbte zimomriavky pri spomienke na krvavú grófkú Alžbetu Báthoryčku, paniu kedysi pyšného hradu. V jeho priestoroch, ale aj inde, zahubila bezmála tisíc dievčat. Povešť hovorí, že sa kúpavala v ich krvi, aby si uchovala mladosť.

Palatín Juraj Thurzo ju prichytil pri čine a v roku 1611 ju odsúdili na doživotné väzenie. Jej pomocníkov postínali a upálili. Do známej Guinnessovej knihy rekordov sa A. B. dostala ako najväčšia vrahyňa všetkých čias.

Bradlo, miesto večného spánku M. R. Štefánika

Viete, že...

...Nitrianska stolica sa rozbieha na tri strany? Na severovýchode do nej patria Bojnice, Nováky i Handlová, kde dolujeme hnedé uhlie. Na severovýchode za Skalickou tridsať kilometrov jej hranice tvorí rieka Morava. A na juhu do nej patria Nové Zámky, kde v čase tureckých vojen bola najsevernejšia mešita s minaretom.

...najstaršie výtvarné dielo zo Slovenska našli v Moravanoch pri Piešťanoch? Táto praveká dáma vyrezaná z mamuto-

viny pred 22 800 rokmi sídli teraz vo vitríne na Bratislavskom hrade.

...pri Gbeloch je naša jediná roponosná oblasť, v ktorej ťažíme ropu i zemný plyn?

...vo Vrbovom sa v roku 1716 narodil svetobežník Móric Beňovský, ktorý sa neskôr stal kráľom Madagaskaru?

...z Košarísk pochádza astronóm, štátnik, diplomat, generál Milan Rastislav Štefánik? Narodil sa 21. júla 1880, zahynul pri návrate do vlasti 4. mája 1919 v Ivánke pri Dunaji.

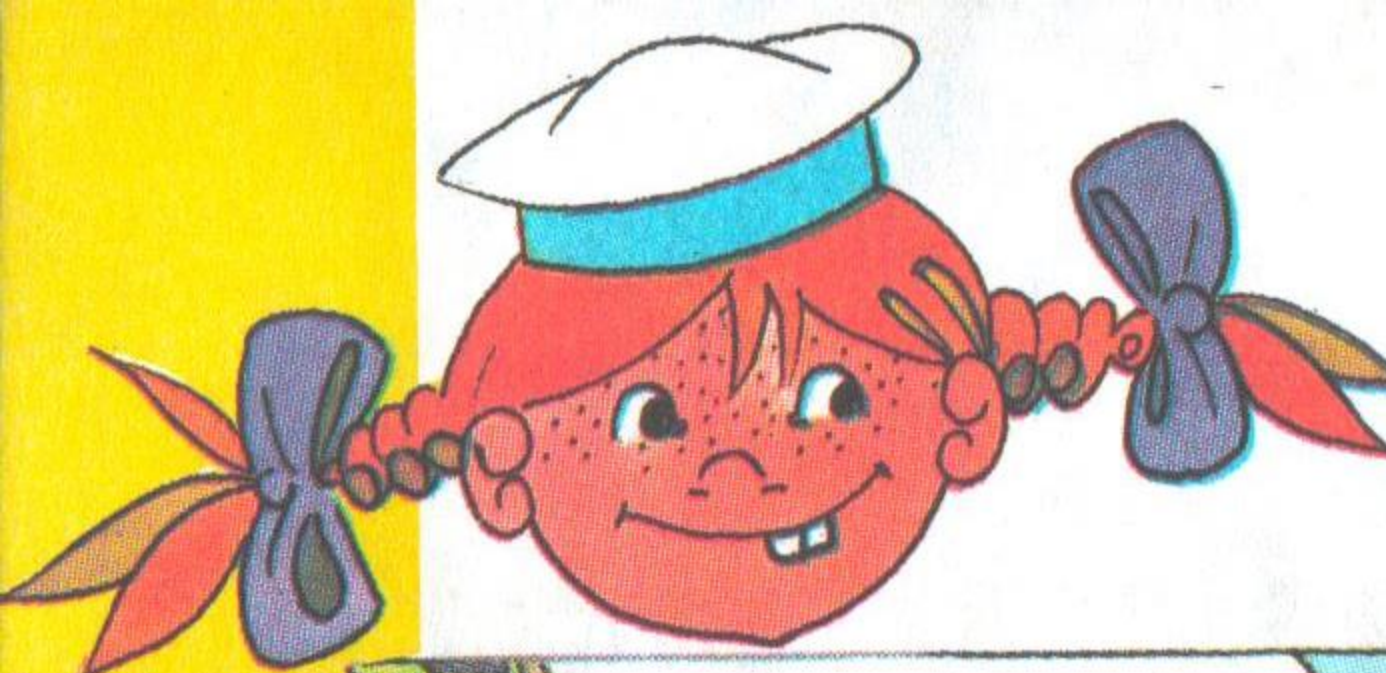
...v Nitrianskej stolici sú tri známe kúpeľné mestá? Smrdáky na Záhorí, Bojnice na hornej Nitre a svetoznáme Piešťany. Mnohé choroby tam liečia rádioaktívnym bahnom z Váhu. Ak budeme mať trochu šťastia, uvidíme tam kvitnúť viktoriu kráľovskú (Victoria regia), pôvodom z amazonských pralesov.

...neďaleko zrúcanín hradu Gýmeš je známa Gaštanica (chránené územie), v ktorej niektoré exempláre jedlých gaštanov majú vyše päťsto rokov? Pevný kamenný hrad sa súčasnosti „nedožil“ – potomkovia pôvodných gaštanov, ktoré priniesli rímski vojaci – áno.

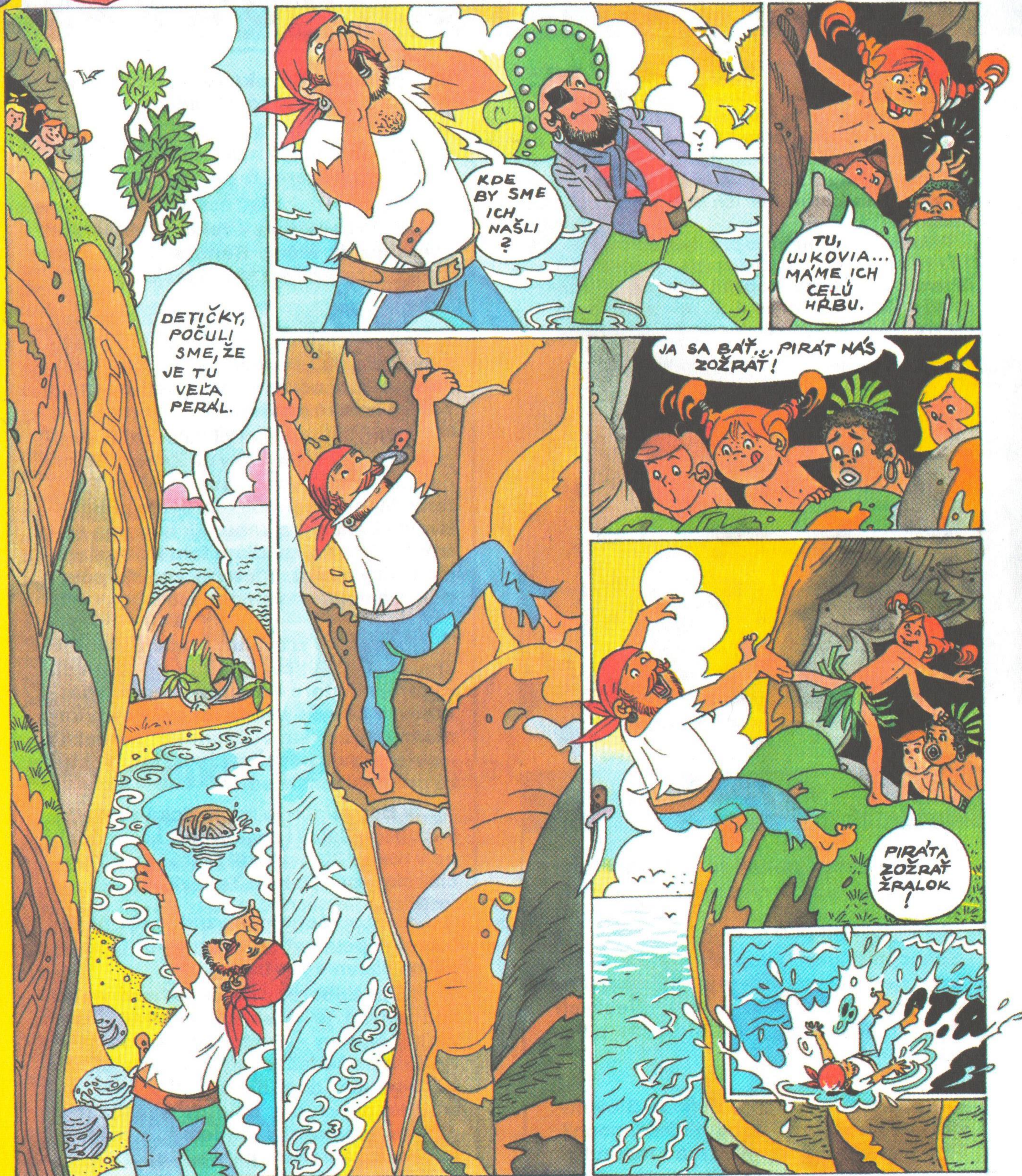
...v Bojniciach je zoologická záhrada, kúpalisko Čajka i známa lipa, ktorú údajne v roku 1301 vysadil Matúš Čák Trenčiansky – pán Váhu a Tatier?

...mesto Leopoldov vzniklo pri protitureckej pevnosti, ktorú neskôr premenili na väzenie pre mužov?

...na Zobore, 588-metrovom vrchu nad Nitrou je údajne pochovaný kráľ Veľkej Moravy – Svätopluk? Ak sa hore vyvezieme sedačkovou lanovkou, určite budeme mať dosť času, aby sme si pozreli veľmi vzácny kvietok – peniažtek Jankov, slovenský endemit. Čo je to endemit, vám povie pani učiteľka.

Na ostrove Kurekuredut bolo toľko krásnych a veľkých perál, že sa domorodé deti spolu s Pipi, Anikou a Tomim hrali s nimi na guľky. Keď sa o tom dozvedeli piráti Jim a Buck, rozhodli sa, že sa perál zmocnia. Vyčkali príhodnú chvíľu, keď z ostrova odišli všetci dospelí na poľovačku, a potajomky k nemu priplávali na člně...

Ilustroval PAVOL MORAVČÍK

Podľa A. Lindgrenovej písal MILAN HUDEC

Ej, padá,

„Mlynára sa múka lapá, nad mlynára nie-
to chlapa,“ zahúdol si tovaríš Jano, keď
v diaľke začul lákavé klip-klap, klip-klap.

„Len sa ponáhľaj, už ťa čakajú,“ ozval sa
z boku cesty akýsi zbiednený chlap.

„Kto?“ spýtal sa prekvapený Jano. „Kto ma
čaká?“

„Vrecia v mlynici,“ chrapľavo sa zachech-
tal chlap.

„Konečne prestanem drať podošvy,“ po-
tešil sa Jano a pridal do kroku. Veru už dáv-
no vandroval a na mlyn nenarazil.

„Hej, je tu niekto?“ zavolať, len čo vošiel
do mlyna.

„Je,“ ozvalo sa z mlyna a o chvíľu už aj stojí
pred biednym tovarišom švárna mlynárka.

„A či by si u mňa neostal?“ usmieva sa naň-
ho krásavica. „Sama som, len včera mi tova-
riš domov odišiel.“

A takým pohľadom pozrela na Jana, že si
hneď s ňou do dlaní tľapol, ba zabudol sa
opýtať aj na plácu.

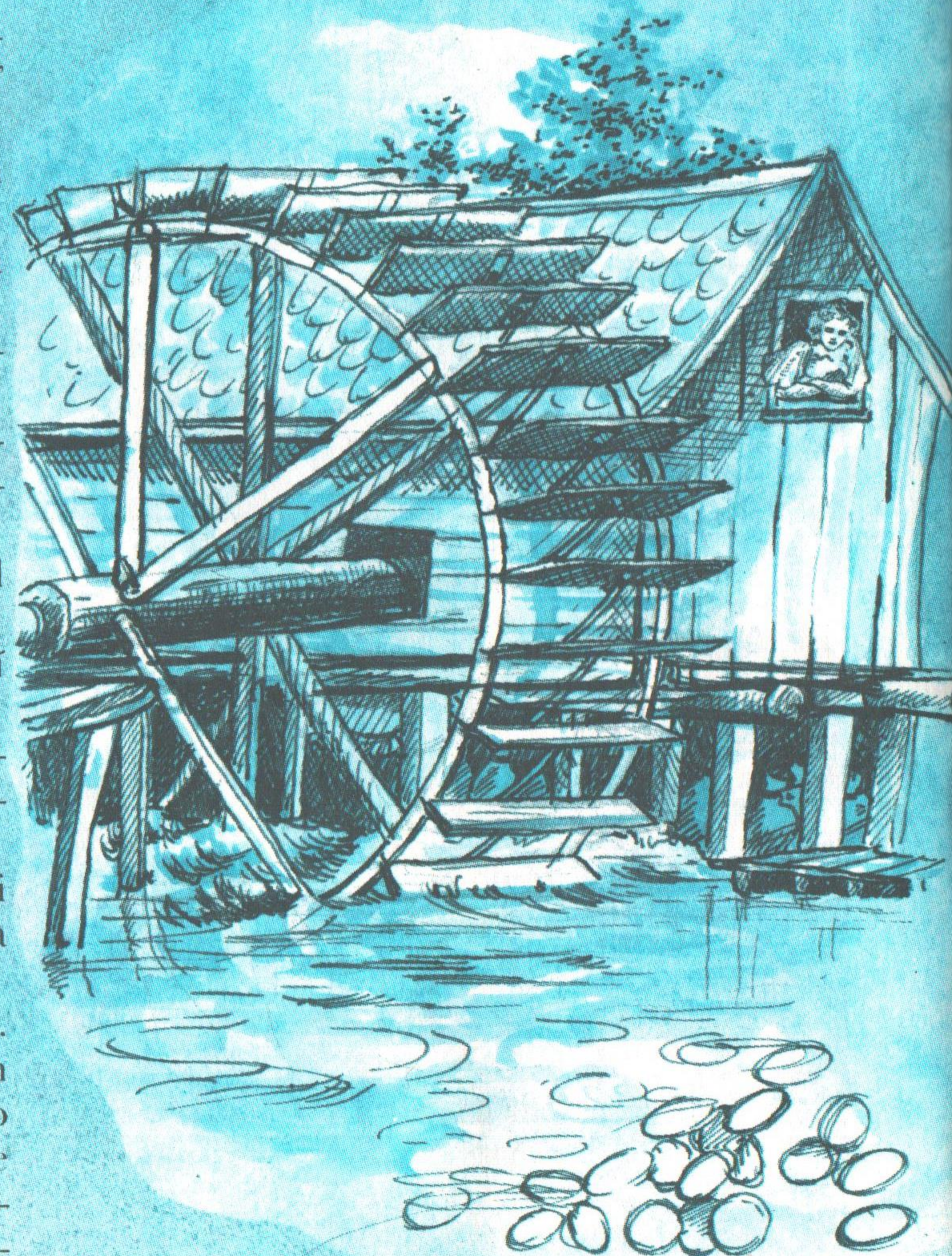
V dobrej zhode sa obaja pustili do roboty.
Veru jej mali do úmoru. A každým dňom
pribúdala nová. Nečudo, keď široko-ďaleko
nebolo druhého mlyna. Neraz ich v robote
zaskočilo i svitanie. Ale nebolo pomoci. Pe-
kári chceli piecť a ľudia jesť. Nuž si len za-
spievali:

*Ej, padá, padá rosička,
spali by moje očičká,
spali by moje,
spali by aj tvoje,
spali by, duša má, oboje.*

Čas bežal, mlynské koleso sa krútilo
a pančuchy krásnej mlynárky sa plnili zlatý-
mi dukátni. Len Jano začínal byť akýsi ne-
svoj.

„Málo nás, duša moja, musíš prijať po-
mocníka,“ prosil mlynárku každý deň.

„Už len vydrž,“ zahovárala mlynárka.

„Keď sa zoberieme, môžeš si robiť po svo-
jom. Ty budeš pán mlynár a ja sa budem už
len o deti starať,“ zaliečala sa mu.

A odišla zlato leštiť, lebo to bola teraz jej
hlavná robota.

„Ej, nastal čas zachrániť si holý život,“ po-
vedal si Jano. A hneď si spomenul na toho
zbiedneného človeka, ktorého stretol cestou
do mlyna. Akoby videl samého seba. Rýchlo
si pobalil veci a potichučky sa vytratil.

Smutný sa vliekol po chodníku, keď tu
zrazu začuje, ako si niekto vyspevuje: „Mly-

padá rosička...

nára sa múka lapá, nad mlynára niečo chla-
pa...“

„Ponáhľaj sa, už ťa čakajú!“ povedal mlá-
dencovi, čo sa vynoril spoza zákruty.

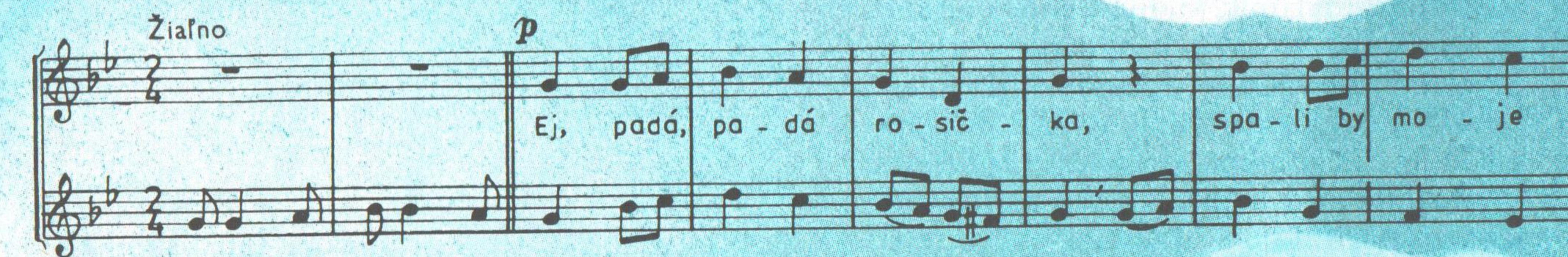
„Kto?“ spýtal sa ten zadivený.

„Vrecia v mlynici,“ odvetil mu Jano. „A pa-
ni mlynárke odkáž toto:“

*Ej, padá, padá listopad,
pozdravuj milú nastokrát,
pozdravuj milú,
holubienku sivú,
že sa ja nevrátim nikdy viac.*

Mládenc odkázal, čo mu Jano uložil,
a švárna, no lakomá mlynárka len zalomila
rukami a takúto spustila:

*Ej, spieva, spieva sláviček,
už mi odišiel Janiček,
za hory, za doľ,
srdiečko ma bolí,
že ma on zanechal v nevôli.*

Medený had

Na ceste z egyptského otroctva do zaslúbenej zeme izraelský ľud neraz prepadol malovernosti a zlorečil Mojžišovi. Lenže Boh svojho verného služobníka vždy ochránil a potrestal tých, ktorí proti nemu brojili. Raz však vzplanul hnevom aj proti samému Mojžišovi a kruto ho potrestal. Stalo sa to v čase, keď sa štyridsaťročné putovanie Izraelitov blížilo ku svojmu koncu.

Jedného dňa sa Izraeliti dostali do krajiny, kde nebolo trávy, stromov, jedinej studne.

„Ó, prečo si nás vyviedol z Egypta a priviedol do tejto púšte?!“ oborili sa nešťastníci na Mojžiša, „radšej sme tam mali umrieť ako podstupovať toto nekonečné utrpenie!“

„Prestaňte sa rúhať,“ napomenul ich Mojžiš, „lebo privoláte na seba Boží hnev.“

Darmo však Mojžiš napomínal, prosil a vystríhal, Izraeliti reptali stále väčšími a väčšími.

„Tento ľud je nepolepšiteľný,“ zúfal si staručký Mojžiš, no napriek tomu padol tvárou na zem a prosil Boha o pomoc.

„Vezmi palicu,“ riekol mu Boh, „a pred zrakom všetkého ľudu prehovor ku skale a požiadaj ju, aby vám dala vodu.“

Mojžiš predstúpil pred reptajúcich Izraelitov a riekol:

„Nebedákajte a nezlorečte, o chvíľu budete mať vodu do vôle.“

Vzápätí sa ho zmocnila obava. Čo ak skala nevydá vodu na prosté oslovenie? A tak zdvihol palicu a udrel ňou do skaly.

Voda zo skaly nevytryskla.

Mojžiš zmeravel, potom sa opäť zahnal a udrel. Tentoraz sa už skala otvorila a z jej útrobov vyrazil mohutný prúd pramenistej vody.

„Zázrak!“ vykriekli Izraeliti, no Mojžiš si s hrô-

zou uvedomil, že neprehovoril ku skale, ako mu kázal Boh.

„Pretože si to neurobil,“ oslovil ho Boh, „neprivieďeš izraelský ľud do zeme, ktorú som mu zaslúbil.“

„Pane,“ hlesol Mojžiš, no potom sklonil hlavu a z úst mu nevyšlo slovo reptania.

Zato Izraeliti o niekoľko dní už znova bedákali:

„Toto putovanie nemá konca! Kto to má vydržať!“

Takto reptali dovtedy, kým sa jedného dňa neozval v tábore bolestivý výkrik:

„Had! Uštipol ma had!“

Na výkrik vybehli ľudia zo svojich stanov, no kým dobehli k mužovi, ktorý sa držal za nohu,

o Mojžišovi

„Zhotov medeného hada. Keď sa naň uštipnutý pozrie, zostane nažive.“

Len čo Mojžiš vykonal, čo mu Boh prikázal, išla okolo žena, v náručí niesla dieťa a zúfalo plakala:

„Umiera mi... uštipol ho had.“

„Zdvihni mu hlavu, aby videlo medeného hada!“ prikázal jej Mojžiš. „Uzdraví sa ti.“

Žena sa naňho neveriacky pozrela, potom však urobila, čo jej povedal. A ajhľa, dieťa zamrivilo rúčkami a ožilo.

Len čo sa zvest o uzdravení dieťaťa rozniesla po tábore, zhromaždili sa okolo medeného hada všetci, ktorých uštipli jedovaté plazy. S poslednou nádejou upreli naň oči a vskutku – každý z nich vyzdravel.

Jedného dňa staručký Mojžiš priviedol izraelský ľud až k hraniciam zaslúbenej zeme. Tam, v blízkosti rieky Jordán, mali Izraeliti čakať, pokiaľ im Boh nedovolí vstúpiť do novej vlasti. Mojžiš akoby cítil, že sa blíži jeho posledná hodina, neraz zašiel až k Jordánu a túžobne hľadel na druhý breh. Ako rád by ešte pred smrťou vstúpil na posvätnú pôdu, nadýchal sa jej vôňe, poláskal ju pohľadom.

Lenže Boh rozhodol inak.

„Vystúp na vrch Nebo,“ povedal mu jedného dňa, „a vzhliadni na zem, ktorú som prisľúbil tvojmu ľudu. Až ju uvidíš, pripojíš sa k svojim predkom. Cez tento Jordán neprejdeš.“

Pod Mojžišom akoby sa roztriasla zem. No premohol sa, nezaplakal. Namiesto náreku vyšli z jeho úst tieto slová:

„Pane, prosím, ustanov muža, ktorý by ďalej viedol izraelský ľud, nech nie je ako ovce, ktoré nemajú pastiera.“

„Zavolaj Jozua, v ktorom je môj duch,“ riekol mu Boh, „a polož naňho ruku. Potom s ním predstúp pred kňaza Eleazára a požiadaj ľud, aby ho poslúchal.“

Mojžiš urobil, ako mu prikázal Boh. Zavolať Jozua a predstúpil s ním pred kňaza. Potom sa obrátil k ľudu a riekol mu:

už bolo neskoro. Medzitým sa zúfale výkriky ozvali aj z iných strán:

„Had... uštipol ma had!“

Darmo ránehojiči prikladali na rany nešťastníkov liečivé masti, márne im dávali piť bylinné odvary. Nezachránili ani jediného. A pohroma neustala ani ten deň, ani nasledujúci. Hadov bolo stále viac a viac.

„Je to trest, ktorý na nás zoslal Boh,“ zaplakali Izraeliti a pobrali sa za Mojžišom. „Pane, hodili sa pred ním na kolená, „zhrešili sme, lebo sme sa postavili proti tebe a proti Bohu. Chod' a modli sa, nech nás zbaví nešťastia.“

Mojžišovi sa aj tentoraz ulútosťilo nešťastných ľudí. Pobral sa do svätostánku a prosil za izraelský ľud. I riekol mu Boh:

VI. ČASŤ Rozprávanie o Mojžišovi

„Práve dnes mám stodvadsať rokov a už nevládzem kráčať pred vami. Vy sa však nebojte, Boh vás neopustí.“

Nato uprel oči na Jozua a povedal mu:

„Ty si to, kto privedie tento ľud do zeme, ktorú Boh zaslúbil jeho otcom. Ty im ju odovzdáš do dedičného vlastníctva.“

Potom slávnostne zdvihol ruky a hlasom plným lásky prehovoril k zhromaždenému zástupu:

„Nebesá i zem, počúvajte reč, ktorá vyjde z mojich úst. Vzdávajte česť nášmu Bohu. On je skalou a jeho dielo je dokonalé a všetky jeho cesty sú spravodlivé. Je Bohom verným, spravodlivým a priamym. On hovorí: niet Boha okrem mňa. Ja usmrcujem, ja ožívujem, ja rním a ja uzdravujem.“

Keď Mojžiš dokončil velebenie Boha, pozhnal izraelský ľud a riekol mu:

„Pripustite si k srdcu všetky slová, ktoré som vám povedal. Lebo nie sú to slová prázdne, ktoré sa vás netýkajú. Je to váš život.“

Nato Boh oslovil Mojžiša:

„A teraz vystúp na vrch Nebo a rozhladni sa po kanaánskej krajine, ktorú dávam tvojmu ľudu do večného vlastníctva. Tam umrieš a pripojíš sa k svojim predkom.“

Mojžiš posledný raz vzhliadol na ľud, s ktorým dlhých štyridsať rokov putoval do zaslúbenej zeme, a odrazu pocítil, ako mu tvárou zbrázdenu hlbokými vráskami stekajú slzy.

Na vrch Nebo však už vystupoval s pokojom v srdci. Šiel v mieri a v očakávaní stretnutia s Bohom. Keď vyšiel na vrchol, sadol si a uprel oči pred seba. Hlboko pod ním sa rozprestierala rovina, ktorou sa ako striebřistá stuha kľukatila rieka Jordán. Tam, medzi zelenými pastvinami a sviežimi palmami, beľelo sa mesto Jericho a v diaľke, v modravých hmlách sa rozprestierali nespočetné zelené pahorky, nad ktorými sa týčil majestátny vrchol hory Hermon.

Mojžiš sa díval, upieral oči raz na jedno, raz na druhé miesto a nevedel sa tej krásy nasýtiť. Odrazu začul Boží hlas:

„Toto je krajina, ktorú som zaslúbil Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. Dovolil som ti ju uvidieť, nevkróčiš však do nej.“

V tej chvíli Mojžiša zaplavila nekonečná slasť. Jeho duša sa oddelila od tela a začala stúpať k nebesiam.

Keď Izraeliti vystúpili na vrchol, aby ho pochovali, Mojžišovo telo už nenašli. Pochoval ho sám Boh v údolí moabskej krajiny.

Odvtedy sa už nikdy nenarodil prorok, ktorý by ako Mojžiš hovoril tvárou v tvár s Bohom.

(Koniec)
Biblický príbeh literárne spracoval
ONDREJ SLIACKY
Ilustroval VLADIMÍR KARDELIS

SÚŤAŽ PRE PANI UČITEĽKY

Milé pani učiteľky, keďže toto číslo uzatvára 47. ročník Slniečka, opäť Vám pripomínáme, že s náborom na nový ročník netreba čakať do septembra, ale najlepšie je ho uskutočniť **už v júni**. Začiatkom septembra máme totiž prvé číslo Slniečka už vytlačené, takže sa môže stať, že PNS nebude môcť Vašej požiadavke vyhovieť v plnom rozsahu. A nezabudnite! Ak získate nad desať predplatiteľov Slniečka a pošlete nám o tom správu na korešpondenčnom lístku, zaradíme Vás do zrebovania o farebný televízor a ďalšie – i finančné – ceny.

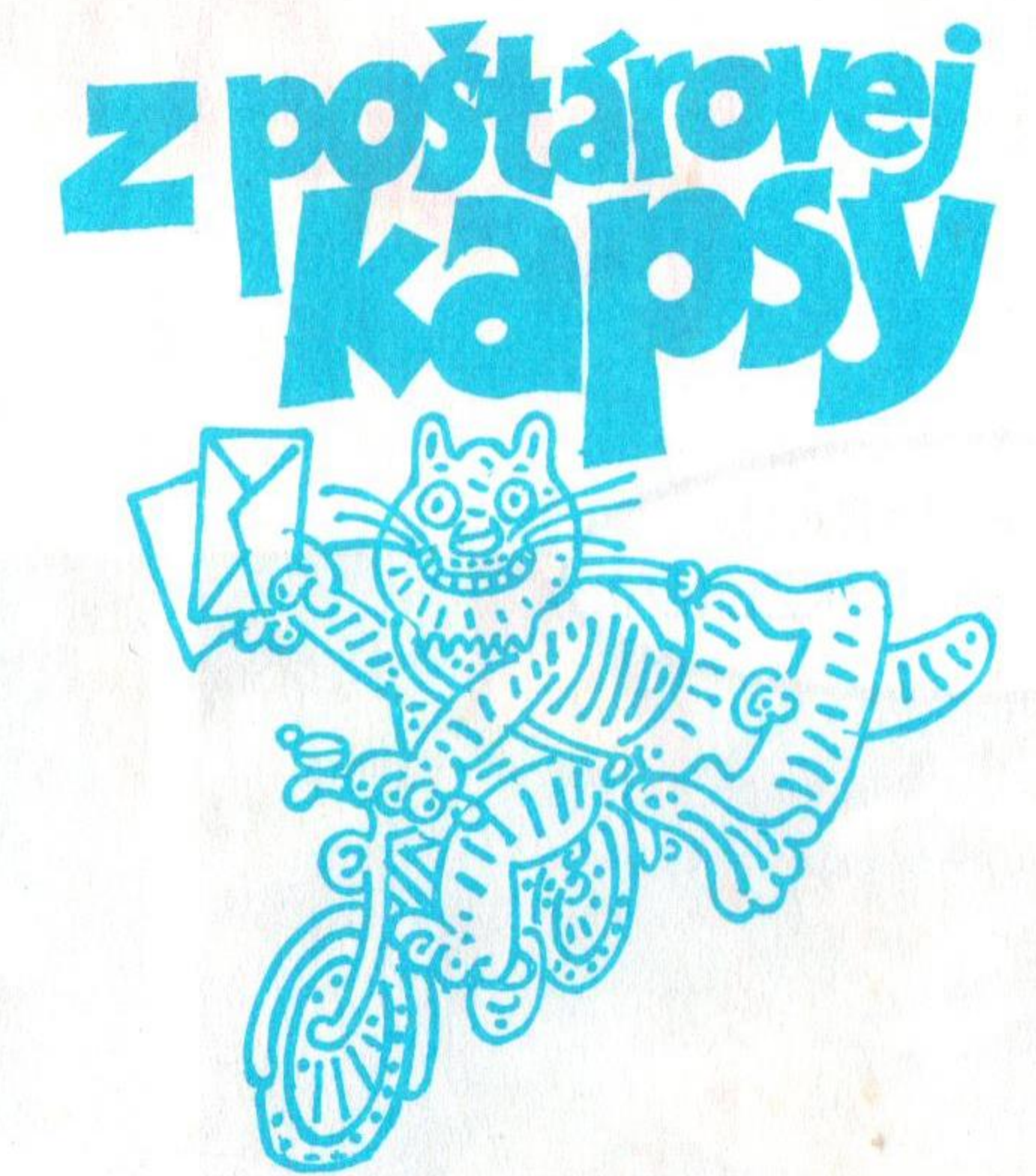
Ešte raz Vám ďakujeme za Vašu pomoc pri rozširovaní najstaršieho slovenského umeleckého časopisu pre deti a dúfame, že si Vašu priazeň udržíme naďalej.

Redakcia Slniečka

*Slniečko na Ukrajine
Na Ukrajine vznikla prvá slovenská škola. Pätnásť prváčikov sa začalo v nej vzdelávať v materinskom slovenskom jazyku. Vydavateľstvo Mladé letá prostredníctvom Matice slovenskej poslalo každému z nich časopis Slniečko a tri knihy – také isté, aké dostanú 1. septembra na lavicu naši prváci.*

Milé Slniečko, želáme Ti, aby si nás stále hrialo a svojimi lúčmi vysielalo veľa, veľa pekných a zaujímavých príbehov, rozprávok a súťaží aj v novom ročníku.

Za 24 detí z MŠ Smolenice
p. uč. CHRISTOVÁ

Takto si predstavuje Čima tety Ludmily Podjavorinskej Marienka Kabátová z Nítry.

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

Výsledky zo 6. a 7. čísla: Po Jozefovi Cígerovi Hronskom ste určite nemuseli dlho pátrať. Presvedčilo nás o tom množstvo správnych odpovedí. Našli sa však aj „špásovníci“, ktorí namiesto Cíger napísali Cífer, Cígeľ, Ciker. Stavebnica LEGA tentoraz poteší L. Lopatovú z Volice, L. Oláha z Čiernej n/Tisou, M. Dvorakovičovou z Káľnej n/Hronom, D. Bitta z Košút, P. Ondrejku z Bratislavy, M. Lacovú z Hunkoviec, P. Buriana z B. Štiavnice, E. Káčerovú zo Sučian, T. Kiskovú zo Svitú a L. Kozáčka z Turia.

Meno spisovateľa, ktorého ste mali uhádnuť v 7. čísle, znie **Vlado Bednár**. Zo správnych odpovedí sme vyžrebovali M. Kámena z Brezna, P. Ducha zo Starej Ľubovne, S. Bielikovú z Bartošovej Lehôtky, M. Izakoviča z Bratislavy, D. Laufikovú z Podolínca, M. Babiara z Lipian, R. Bindasa z Humenného, P. Šnircovú z Prievdze, A. Šmotláka z Dubnice n/Váhom, L. Kubatkovú z Levíc.

Upozornenie pre súťažiacich

Aj Slniečko má cez prázdniny prázdniny, preto mená výhercov z ostávajúcích kôl našej súťaže aj výhercu farebného televízora uverejníme až v 1. čísle budúceho ročníka. Pre veľký záujem bude však naša súťaž pokračovať ďalej, a tak všetci, ktorí dosiaľ nevyhrali, môžu skúsiť šťastie v novom ročníku. Dôležité je, aby ste si nezapli objednať Slniečko u svojej pani učiteľky.

Veselé prázdniny všetkým čitateľom želá

SLNIEČKO

Slniečko

Umelecký mesačník pre žiakov 1.-5. ročníka ZŠ.

Vydávajú Mladé letá, š. p.
Adresa redakcie: Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava. Telefón 394 167.

Šéfredaktor ONDREJ SLIACKY
Grafická a výtvarná úprava Viera Fabianová
Redaktorka dr. Ľubica Kepštová

Tlačí Slovenská Grafia, a. s., Bratislava-Krasňany. Rozširuje Poštová novinová služba, predplatné prijíma každá pošta, doručovateľ, predajňa PNS a stredisko PNS. Objednávky do zahraničia vybavuje Riaditeľstvo PNS, Pribínova 25, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku 5 Sk, ročné predplatné 50 Sk. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakreslil KAROL ONDREIČKA

kamarát max

49 602

HEJ, KAMARÁTI, ZIŠLA BY SA ZMRZLINAI!

ZAVOLÁM MAXA, TEN JU MÁ!

Á, KAMARÁ MA VOLAJÚ!

TO JE ALE PREKVAPKO!

Á, ĎALŠIE PREKVAPKO!

ĎAKUJEM TI PELIKÁN, UŽ VIDÍM DRAKA!

AHOJ KAMARÁTI!

HURÁ, UŽ JE TU MAX!

AHOJ MAX! TO BOLA ALE RÝCHLOSŤ!

DAJTE SI! CHUŤ VYNIKAJÚCO!

ĎAKUJEM MAX. SI NAOZAJSTNÝ KAMARÁTI!

Milí kamaráti,
ja som Max a nikdy ma nič nazastaví
na ceste k Vám, ceste plnej dobrodružstva.
Pochutnáme si spolu na fantastickej
vanilkovej a čokoládovej zmrzline.
Tak ahoj,
Váš kamarát

max

